

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

SANGLAUDOS FONDO (ISPA) PROJEKTAS 2001/LT/16/P/PA/002 „PARAMA ISPA APLINKOS APSAUGOS PROJEKTŲ PARENGIMUI“

2005 m. liepos 21 d. Nr.1070-6-80

Vilnius

2005

VARTOJAMI TRUMPINIAI

AM	Aplinkos ministerija
APVA	Aplinkos projektų valdymo agentūra
CPVA	Centrinė projektų valdymo agentūra
EDIS	Išplėstinė decentralizuota įgyvendinimo sistema
EK	Europos Komisija
ES	Europos Sąjunga
FM	Finansinis memorandumas
GPG	Galutinis paramos gavėjas
LR	Lietuvos Respublika
ISP	Igaliotasis sektoriaus pareigūnas
ISPA	Stojimo struktūrinės paramos aplinkosaugai ir transportui instrumentas
IVP	Igaliotasis valstybės pareigūnas
NF	Nacionalinis fondas
PRAG	Praktinis <i>Phare</i> , <i>Isipa</i> ir <i>Sapard</i> sutarčių sudarymo procedūrų vadovas
VAS	Vidaus audito skyrius
VAT	Vidaus audito tarnyba

TURINYS

1. SANTRAUKA	4
1.1. ĮVADAS.....	4
1.2. AUDITO TIKSLAI.....	4
1.3. AUDITO REZULTATŲ APIBENDRINIMAS.....	4
1.4. KITI KLAUSIMAI	7
2. AUDITO APIMTIS	7
3. AUDITO METODAI	11
4. PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS.....	13
4.1. VALDYMO IR KONTROLĖS SISTEMOS VERTINIMAS	13
4.1.1. Aplinkos ministerija.....	13
4.1.1.1 Europos Sąjungos paramos departamentas	14
4.1.1.2. Vidaus audito tarnyba	20
4.1.2. Aplinkos projektų valdymo agentūra	25
4.2. PROJEKTO KOMPONENTŲ ĮGYVENDINIMAS IR LĖŠŲ PANAUDOJIMAS	
NUSTATYTIEMS TIKSLAMS PASIEKTI	29
4.2.1. Aplinkos ministerija.....	29
4.2.2. Aplinkos projektų valdymo agentūra	30
PRIEDAS	32

1. SANTRAUKA

1.1. ĮVADAS

LR Seimo 2003-07-01 nutarimu Nr. IX-1667 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti Europos Sąjungos finansinės paramos auditus“ Valstybės kontrolei pavesta atlikti Sanglaudos fondo (ISPA) projektų auditus ir teikti LR finansų ministerijai ir atitinkamoms institucijoms šių auditų ataskaitas ir išvadas.

Valstybės kontrolės 2004-08-06 pavedimu Nr. 1070-6 atlikome Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2001/LT/16/P/PA/002 „Parama ISPA aplinkos apsaugos projektų parengimui“ (toliau tekste – Projektas) auditą pagal ISPA finansinio memorandumo III. 1 priedo III skyriuje pateiktus reikalavimus. Kadangi Finansinio memorandumo galiojimas pratęstas iki 2010-12-31 ir audituojamas projektas dar nėra pasibaigęs, todėl šio audito metu atlikta tik dalis darbo, reikalaujamo Finansiniame memorandume baigiamąjį auditą atliekančiai institucijai ir prie šio audito metu parengtos ataskaitos nėra pridedama nepriklausoma auditoriaus išvada (deklaracija apie projekto užbaigimą).

Auditas pradėtas 2004-08-06, baigtas 2005-07-21.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, kurie parengti vadovaujantis INTOSAI ir Nacionaliniais audito standartais.

1.2. AUDITO TIKSLAI

Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2001/LT/16/P/PA/002 „Parama ISPA aplinkos apsaugos projektų parengimui“ audito metu vertinta ar:

1. Aplinkos ministerijoje, Aplinkos projektų valdymo agentūroje, administruojančiose Sanglaudos fondo (ISPA) projektą, sukurta valdymo ir kontrolės sistema atitinka minimalius ISPA finansiniame memorandume ir Komisijos reglamente (EB) Nr. 1386/2002 nustatytus reikalavimus,
2. Projekto komponentai įgyvendinami tinkamai ir lėšos panaudojamos nustatytiems tikslams pasiekti.

1.3. AUDITO REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

Atlikdami Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2001/LT/16/P/PA/002 „Parama ISPA aplinkos apsaugos projektų parengimui“ auditą, vertinome valdymo ir kontrolės sistemą, projekto komponentų įgyvendinimą, lėšų panaudojimą nustatytiems tikslams pasiekti, nustatėme trūkumų.

1. Valdymo ir kontrolės sistema

Vertindami, ar valdymo ir kontrolės sistema tenkina minimalius ISPA finansiniame memorandume nustatytus reikalavimus, vertinome Aplinkos ministerijos, Aplinkos projektų valdymo agentūros valdymo ir kontrolės sistemą, kiek tai susiję su šio Sanglaudos fondo (ISPA) projekto administravimu.

Pastebėjimai Aplinkos ministerijoje:

- projekto įgyvendinimo metu neturi ES paramos administravimo tvarkos / procedūrų;
- ne visais atvejais užtikrina pakankamą projekto duomenų atsekamumą;
- nepakankamai skiria dėmesio valdymo ir kontrolės sistemos stiprinimui, jos efektyvumo gerinimui.

Be to, tinkamai neregamentuotos pareigos ir atsakomybė dėl funkcijų tarp AM ir APVA, administruojant ES Sanglaudos fondo (ISPA) fondo lėšomis finansuojamus projektus. Aplinkos ministro 2004-05-06 įsakymu Nr. D1-250 patvirtintas funkcijų pasiskirstymas tarp AM ir APVA neužtikrina tinkamo pareigų vykdymo ir atsakomybės AM ir APVA.

Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių, administruojančių ES paramos lėšomis finansuojamus projektus, valdymo ir kontrolės sistema nepakankama, t. y. ji neužtikrina išsamaus ir tinkamo informacijos valdymo (žr. 4.1.3 skyrių).

Vidaus audito tarnyba nevertino Aplinkos ministerijos struktūrinio padalinio¹, administruojančio ES paramos lėšas, valdymo ir kontrolės procedūrų, neteikė aplinkos ministrui rekomendacijų dėl minėtų padalinių valdymo ir kontrolės sistemos veiksmingumo, efektyvumo ir jos tobulinimo (žr. 4.2 skyrių).

Valstybiniai auditoriai pastebėjo projekto komponento (jo nėra Finansinio memorandumo ir Komisijos sprendimu patvirtintame sąraše) 108 000 eurų išlaidų tinkamumo riziką, kurios audituojamas subjektas dėl nepakankamos valdymo ir kontrolės sistemos nenustatė (žr. 4.1.3 skyrių).

Pastebėjimai Aplinkos projektų valdymo agentūroje:

- projekto įgyvendinimo pradžioje (iki 2003-09-15²) nebuvo parengti detalių darbo procedūrų aprašymai;
- Finansų kontrolierius vykdė jam nepriklausančias funkcijas – pildė ataskaitas, teikiamas NF, o nepatikrinti finansiniai duomenys per Nacionalinį fondą buvo pateikti EK – šių duomenų teisingumas nebuvo užtikrintas;
- valstybiniai auditoriai pastebėjo išlaidų padarymo laikotarpio (išlaidos padarytos iki Komisijos sprendime nurodyto termino) 254 835 eurų išlaidų tinkamumo riziką, kurios audituojamas subjektas dėl nepakankamos valdymo ir kontrolės sistemos nenustatė;
- neregamentuota audito ir kitų patikrinimus atliekančių institucijų pateiktų pastabų, rekomendacijų vykdymo tvarka;
- įgyvendintos ne visos išorės auditorių rekomendacijos³ (žr. 4.2 skyrių).

¹ Aplinkos ministerijos Europos Sąjungos paramos departamentas (prieš tai buvęs Aplinkos strategijos departamentas, administravęs ES lėšas) ir jo struktūroje esantis Europos Sąjungos fondų valdymo skyrius.

² APVA direktoriaus 2003-09-15 įsakymu Nr. 70 patvirtintas ISPA įgyvendinimo agentūros Procedūrų vadovas.

³ „Report on Compliance reassessment of the ISPA implementing agency's for transport sector capacity to implement ISPA projects under the extended decentralised implementation system („EDIS“)“.

Bendra išvada dėl valdymo ir kontrolės sistemos:

Projekto įgyvendinimo metu valdymo ir kontrolės sistema AM ir APVA buvo nepakankamai reglamentuota, valdymo ir kontrolės sistemoje nustatyta trūkumų, susijusių su techninės paramos projekto įgyvendinimu. Esant nepakankamai valdymo ir kontrolės sistemai, nepastebėta 362 835 eurų išlaidų tinkamumo rizika (žr. 1 lentelę).

1 lentelė

**Duomenys apie Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2001/LT/16/P/PA/002 išlaidas, dėl kurių
tinkamumo yra rizika**

Eil. Nr.	Sutartys, finansuojamos iš projekto Nr. 2001/LT/16/P/PA/002	Sutarties data*	Faktiškai apmokėta iki 2004-11-04 Avansinis mokėjimas**EUR			Išlaidos, dėl kurių tinkamumo yra rizika, EUR
			Sanglaudos (ISPA) dalis, Sanglaudos (ISPA) lėšos	Lietuvos / bendrojo finansavimo dalis	Iš viso sumokėta	
1	Druskininkų vandenvilos sistemos modernizavimas ir rekonstrukcija. Techninio projekto ir konkurso dokumentų parengimas tinklų rekonstrukcijai	2002-10-03 2002-11-20 2003-01-29		159 195	159 195	159 195
2	Atliekų tvarkymo projektų ekspertizė	2004-06-16	81 000	27 000	108 000	108 000
3	Pavyzdinių konkurso dokumentų atliekų surinkimo konkursams paruošimas	2004-07-27	71 730	23 910	95 640	95 640
	Iš viso		152 730	210 105	362 835	362 835

Pastabos:

* Nurodyta sutarties pasirašymo data ir visų sutarties pakeitimų pasirašymo datos.

** Sumokėtos sumos nurodytos eurai be PVM.

Europos Komisija, atsakydama į Valstybės kontrolės paklausimą dėl minėtos rizikos, 2005-04-08 raštu Nr. 03387 (DG REGIO E3/IV/izD(2005)530071) pripažino, kad yra EK 2004-12-28 sprendimo Nr. CCI 2001/LT/16/P/PA/002 2 straipsnio 5 punkto nesuderinamumas ir rengiasi patikrinti sutarčių, kurioms buvo pritarta EK delegacijos ir kurios pateiktos 1-je lentelėje, tinkamumą.

Valstybinių auditorių pastebėta išlaidų tinkamumo rizika bus vertinama kito šio projekto valstybinio audito metu.

Valdymo ir kontrolės sistemai tobulinti šioje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos, kurių vykdymas bus sekamas.

2. Projekto komponentų įgyvendinimas ir lėšų panaudojimas nustatytiems tikslams pasiekti

Pagal ISPA paraiškoje, kurią Lietuva pateikė Europos Komisijai siekdama gauti aplinkosaugos paramą, pateiktus projekto 2001/LT/16/P/PA/002 komponentus ir jų įgyvendinimui prašomas lėšas, buvo patvirtintas Finansinis memorandumas, kuriame nustatytas projekto komponentų sąrašas. Kai kurie sąraše

nurodyti komponentai yra vykdomi, kai kuriuos atsisakyta vykdyti, jie įgyvendinti arba pakeisti kitais. Minėti pokyčiai patvirtinti Europos Komisijos 2004-12-28 sprendimu.

Kai kuriuos komponentus, nurodytus Finansinio memorandumo sąraše, atsisakyta vykdyti, jie įgyvendinami pagal kitus Finansinius memorandumus. Du įgyvendinamo projekto komponentai, nenurodyti ISPA finansiniame memorandume, buvo apmokėti iki Europos Komisijos 2004-12-28 sprendime nurodyto tinkamų išlaidų 2004-11-04 termino. Projekto komponentas „Atliekų tvarkymo projektų ekspertizė“, nenumatyta nei ISPA paraiškoje, nei Finansinio memorandumo sąraše, nei Europos Komisijos 2004-12-28 sprendimu patvirtintame sąraše, įgyvendinamas iš Projektui 2001/LT/16/P/PA/002 skirtų lėšų.

Bendra išvada dėl projekto komponentų įgyvendinimo ir lėšų panaudojimo nustatytiems tikslams pasiekti:

ISPA paraiškoje, pagal kurią patvirtintas Finansinis memorandumas, nurodyti darbai yra atliekami arba atlikti ar pakeisti kitais. Šio techninės pagalbos projekto pagrindu parengta 13 paraiškų Sanglaudos fondo paramai gauti, iš kurių 7 Europos Komisija patvirtino. Europos Komisija 2004-12-28 sprendimu Nr. CCI 2001/LT/16/P/PA/002, iš dalies pakeitusi 2001-10-26 sprendimą Nr. PH/2001/4411 dėl paramos teikimo projektui „Parama Sanglaudos fondo aplinkos apsaugos projektų parengimui, vykdomam Lietuvos Respublikoje“, pratęsė Finansinio memorandumo galiojimą iki 2010-12-31, todėl išsamiau atsakyti, ar projekto įgyvendinimas ir lėšų panaudojimas projekto tikslams pasiekti atitinka Finansinio memorandumo tikslus, galėsime kito audito metu, kai numatyti darbai bus atlikti ir projektas bus baigtas. Kito valstybinio audito metu, atsižvelgus į naujas aplinkybes, bus vertinama ir 362 835 eurų išlaidų tinkamumo rizika, kuri pastebėta, nes teisiškai netinkamai įforminti Projekto komponentai⁴.

Pateiktos Projekto komponentų įgyvendinimo ir lėšų panaudojimo tobulinimo rekomendacijos, kurių vykdymas bus stebimas.

1.4. KITI KLAUSIMAI

Valstybinį auditą atliko Finansinio audito 7-ojo departamento darbuotojai:

Vilija Stirbienė – departamento direktoriaus pavaduotoja,

Laimutė Virbickienė – grupės vadovė, vyriausioji valstybinė auditorė,

Jurgita Kimšaitė – valstybinė auditorė.

2. AUDITO APIMTIS

Sanglaudos fondo (ISPA) lėšomis finansuojamų aplinkos sektoriaus projektų administravimo sistemą sudaro:

- Vadovaujančioji institucija (LR finansų ministerija);

⁴ Europos Komisijos 2004-12-28 sprendimas Nr. CCI 2001/LT/16/P/PA/002.

- Auditą koordinuojanti institucija (LR finansų ministerija);
- Mokėjimo institucija (LR finansų ministerija);
- Tarpinė institucija (LR aplinkos ministerija);
- Įgyvendinančioji institucija (Aplinkos projektų valdymo agentūra⁵);
- Priežiūros komitetas (Europos Komisijos, vadovaujančiosios, mokėjimo, tarpinių ir įgyvendinančiųjų institucijų atstovai);
- Galutiniai paramos gavėjai.

• **Vadovaujančioji institucija.** Komisijos reglamente (EB) Nr. 1386 / 2002⁶ numatyta sąlyga, kad valstybė, gaunanti Sanglaudos fondo lėšų, turi įsteigti vadovaujančią ir mokėjimo institucijas. Lietuvoje vadovaujančiosios institucijos funkcijas pavesta⁷ atlikti Finansų ministerijos ES programų valdymo departamentui. Vadovaujančioji institucija koordinuoja valdymo ir kontrolės sistemos kūrimą ir atlieka jos veikimo priežiūrą, bendradarbiauja su Europos Komisija, organizuoja Priežiūros komiteto posėdžius, atlieka kitas funkcijas, priskirtas pagal ES Sanglaudos fondo reglamentus ir Sanglaudos fondo administravimo taisykles. Europos Sąjungos programų valdymo departamentas atlieka nacionalinio pagalbos koordinatoriaus ir nacionalinio ISPA koordinatoriaus sekretoriato funkcijas. Minėto departamento struktūroje yra Sanglaudos fondo valdymo skyrius, kuris koordinuoja Sanglaudos fondo įgyvendinimą.

• **Auditą koordinuojanti institucija.** Komisijos reglamento Nr. 1386 / 2002 IV skyriaus „Atrankiniai patikrinimai“ 9 str. 1 p. nurodyta, kad „valstybės narės organizuoja atitinkamai atrinktų projektų patikrinimus, konkrečiai skirtus taikomų valdymo ir kontrolės sistemų efektyvumui patikrinti“. LR Vyriausybės 2004-06-28 nutarimu Nr. 802 patvirtintų Europos Sąjungos sanglaudos fondo lėšų administravimo Lietuvoje taisyklėse nurodyta, kad atrankinių patikrinimų procesą koordinuoja ir minėtose taisyklėse numatytą kasmetinę ataskaitą Europos Komisijai teikia Finansų ministerija. Finansų ministro 2004-04-29 įsakymu Nr. 1K-167 atrankinių patikrinimų koordinavimo funkcija priskirta Finansų ministerijos Finansų kontrolės ir metodologijos departamento Vidaus audito metodologijos ir priežiūros skyriui.

• **Nacionalinio fondo departamentui** pavesta atlikti Europos Sąjungos Sanglaudos fondo mokėjimo institucijos funkcijas.

⁵ CPVA, vadovaudamasi užsakomojo darbo Aplinkosauginių projektų, finansuojamų ISPA lėšomis, konkursų organizavimo, sutarčių pasirašymo ir mokėjimo paslaugų atlikimo sutartimi Nr. NAPP-16 (2001-10-26) iki 2005 m. atliko septynių techninės pagalbos aplinkosauginių projektų įgyvendinančios institucijos funkcijas.

⁶ Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1386/2002 2002 m. liepos 29 d. nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1164/94 įgyvendinimo taisykles dėl Sanglaudos fondo paramos valdymo ir kontrolės sistemų bei finansinių koregavimų atlikimo tvarkos.

⁷ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1164/94 1994 m. gegužės 16 d. įsteigiantis Sanglaudos fondą *F straišpnis* Priežiūra.

- **Valstybės išdo departamentui** pavesta administruoti Valstybės išdo sąskaitose esančias Europos Sąjungos Sanglaudos fondo lėšas, atlikti Europos Sąjungos Sanglaudos fondo ir bendrojo finansavimo lėšų mokėjimus rangovams, paslaugų teikėjams, prekių tiekėjams ir tvarkyti šių lėšų apskaitą.
- **Tarpinė institucija.** Lietuvoje už nacionalinės aplinkos sektoriaus strategiją, projektų lėšų planavimą, priemonių įgyvendinimą ir priežiūrą atsakinga LR Aplinkos ministerija, kuri vykdydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-08-24 nutarimu Nr.1026⁸ pavestas tarpinės institucijos funkcijas:
 - rengia Sanglaudos fondo strategiją ar jos pakeitimus ir teikia vadovaujančiai institucijai;
 - užtikrina projektų finansuojamų Sanglaudos fondo lėšomis, atitiktų ES teisės aktams ir strateginėms kryptims aplinkos apsaugos srityje, LR teisės aktams, nustatantiems strategines kryptis aplinkos apsaugos srityje;
 - užtikrina projektų paraiškų parengimą, atlieka jų išankstinį vertinimą ir teikia vadovaujančiai institucijai tvirtinti bei teikti Europos Komisijai;
 - užtikrina projektų atrankinių patikrinimų atlikimą pagal 2002-07-29 Europos Komisijos reglamento (EB) Nr. 1386/2002 reikalavimus ir apie rezultatus informuoja Finansų ministeriją ir Valstybės kontrolę ir kt.
- **Įgyvendinančioji institucija.** Aplinkos projektų valdymo agentūra yra įgyvendinančioji institucija, administruojanti bei vykdanči aplinkos sektoriaus projektų įgyvendinimo priežiūrą. Agentūros veiklą reglamentuoja nuostatai,⁹ kuriuose numatyta, kad APVA pagal savo kompetenciją atsako už:
 - konkursų organizavimą, sutarčių sudarymą;
 - apmokėjimų rangovams bei konsultantams už atliktus darbus vykdymą;
 - techninį finansuojamų priemonių įgyvendinimą ir monitoringą;
 - techninių užduočių Sanglaudos fondo (ISPA) bei Struktūrinių fondų finansavimui teikiamų techninės pagalbos bei investiciniams projektams parengimą;
 - Sanglaudos fondo (ISPA), Struktūrinių fondų bei kitų lėšų apskaitos vykdymą ir panaudojimo kontrolę;
 - Sanglaudos fondo (ISPA) bei Struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų projektų mokėjimo paraiškų parengimą bei kitas teisės aktų numatytas funkcijas.
- **Priežiūros komitetas.** Projekto Finansiniame memorandume kaip ir Sanglaudos fondo reglamente¹⁰ numatytas priežiūros komitetas, užtikrinantis įgyvendinamų ES projektų priežiūrą ir vertinimą. ISPA programos įgyvendinimo priežiūrą atliko ISPA priežiūros komitetas, kuriame dalyvavo Europos Bendrijų Komisijos, LR Vyriausybės, tarptautinių finansinių institucijų atstovai, Įgaliotasis valstybės pareigūnas bei ISPA įgyvendinančiųjų institucijų ir galutinių paramos gavėjų atstovai. Priežiūros komiteto

⁸ LR Vyriausybės 2001-08-24 nutarimo Nr.1026 „Dėl Europos Sąjungos Sanglaudos fondo lėšų administravimo Lietuvoje“ LR Vyriausybės 2004-06-28 nutarimu Nr. 802 patvirtinta nauja Europos Sąjungos Sanglaudos fondo lėšų administravimo Lietuvoje taisyklių nauja redakcija.

⁹ Paskutinė agentūros nuostatų redakcija patvirtinta aplinkos ministro 2003-12-24 įsakymu Nr. 709 „Dėl aplinkos projektų valdymo agentūros nuostatų“.

¹⁰ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1164/94 1994 m. gegužės 16 d. įsteigiantis Sanglaudos fondą *F straisnis* Priežiūra.

pirmininko funkcijas vykdė Nacionalinis ISPA koordinatorius. ISPA priežiūros komiteto posėdžiai vyko du kartus per metus. Sanglaudos fondo lėšų panaudojimo priežiūrą ir vertinimą atliks Sanglaudos fondo priežiūros komitetas (toliau tekste – komitetas), kurio funkcijos patvirtintos Europos Sąjungos Sanglaudos fondo lėšų administravimo Lietuvoje taisyklėse. Pirmasis komiteto posėdis įvyko 2005 m. gegužės 24 - 25 dienomis, kurio metu buvo patvirtintas komiteto darbo reglamentas. Komiteto sudėtis patvirtinta finansų ministro 2005-02-08 įsakymu Nr. 1K-048.

- **Galutinis paramos gavėjas.** Finansiniame memorandume nurodyta, kad už ISPA projekto 2001/LT/16/P/PA/002 komponentų įgyvendinimą atsakinga ir galutinė paramos gavėja yra Aplinkos ministerija.

Audito metu susipažinome su Aplinkos ministerijos, Aplinkos projektų valdymo agentūros, Centrinės projektų valdymo agentūros teisės aktais / teisine baze, tarpusavio ryšiais, dokumentais, susijusiais su audituojamu Projektu, taip pat su Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių, administruojančių ES paramos projektus, valdymo ir kontrolės sistema, organizacine struktūra, AM Vidaus audito tarnyba, vidaus audito metodika ir ataskaitomis, personalo politika.

Siekdami įvertinti, ar valdymo ir kontrolės sistema atitinka minimalius ISPA finansiniame memorandume bei Komisijos reglamente (EB) Nr. 1386/2002 nustatytus reikalavimus, vertinome Aplinkos ministerijos ES paramos departamento ir VAT bei Aplinkos projektų valdymo agentūros veiklą tiek, kiek tai susiję su šio Sanglaudos fondo (ISPA) projekto administravimu.

Kadangi Valstybės kontrolės auditoriai (2004-06-25 ataskaita Nr. 1070-2-70) atliko auditą „Pasiruošimas Nacionaliniam fondui bei ISPA įgyvendinančioms agentūroms taikyti išplėstinės decentralizuotos įgyvendinimo sistemos procedūras, kuris apimtų trūkumų įvertinimo, pasiruošimo EDIS, atitikties keliams reikalavimams vertinimo etapus“, kurio metu vertino CPVA valdymo ir kontrolės sistemą, šio audito ataskaitoje CPVA valdymo ir kontrolės sistemos vertinimo atskirai nepateikiame.

Audito kompanija *Ernst&Young* 2003 m. pateikė NF ir įgyvendinančių agentūrų trūkumų vertinimą ir pasiūlymus, kaip nustatytus trūkumus pašalinti. Buvo vertinta APVA valdymo ir kontrolės sistema. Pasinaudodami minėtų vertinimų, kurių metu buvo tikrinta APVA institucinė struktūra, apskaitos sistema, informacinių sistemų naudojimas, personalo politika, finansinė kontrolė, rezultatais ir pateiktomis rekomendacijomis dėl ISPA programos administravimo tobulinimo bei valdymo ir kontrolės sistemos stiprinimo, mes peržiūrėjome šių rekomendacijų įgyvendinimą ir įvertinome pasikeitimus.

AM Vidaus audito tarnyba 2004 metų pabaigoje pradėjo savo veiklos plane numatytą „Atskaitingos tarpinės ir Atskaitingos įgyvendinančios institucijos funkcijų pasiskirstymo administruojant ISPA, struktūrinių bei Sanglaudos fondo lėšas“ vidaus auditą, tačiau užsitęsęs derinimui ataskaita Valstybės kontrolei pateikta tik 2005-06-30, todėl vidaus auditorių darbo rezultatais nesinaudojome.

Siekdami įvertinti, ar projekto komponentai įgyvendinami tinkamai ir lėšos panaudojamos

nustatytiems tikslams pasiekti, mes:

- iš visos Projekto komponentų visumos atrinkome tuos komponentus:
 - kurių nėra Finansinio memorandumo sąraše ar EK 2004-12-28 sprendime, bet jiems iki 2004-11-04 atlikti mokėjimai;
 - kurie yra suskaidyti ir kurių pasirašytų sutarčių vertė viršija ISPA paraiškoje nurodytą sumą;
 - kurie yra suskaidyti ir kurių pasirašytų sutarčių vertė artima ISPA paraiškoje nurodytai sumai, nors sutartyje numatyta atlikti žymiai mažiau darbų, negu nustatyta ISPA paraiškoje;
- vertinome atrinktų komponentų techninių užduočių parengimo, viešųjų pirkimų vykdymo, sutarčių pasirašymo pagrįstumą.

3. AUDITO METODAI

Finansiniame memorandume 2001/LT/16/P/PA/002 dėl projekto finansavimo, 2001-10-26 pasirašytame Europos Komisijos ir 2002-01-09 Lietuvos Respublikos, projektui finansuoti numatyta 9 330 000 eurų, iš jų: ISPA dalis – 6 997 500 eurų (tai sudaro 75 % visos paramos), bendrojo finansavimo dalis – 2 332 500 eurų (tai sudaro 25 % visos paramos). Europos Komisijos sprendimu K(2004)5882 nustatyta, kad išlaidos, susijusios su šiuo projektu, bus tinkamos iki 2010-12-31. Didžiausia tinkamų išlaidų suma, pagal kurią gali būti suteikta parama, yra 28 830 000 eurų. Didžiausia paramos iš Sanglaudos fondo suma yra 23 572 500 eurų, tai sudaro 81,8 % Bendrijos paramos projektui dydį.

Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2001/LT/16/P/PA/002 tikslas – teikti techninę pagalbą visoje šalyje rengiamiems aplinkos apsaugos projektams, padėti veiksmingai įgyvendinti vandens, nuotekų ir atliekų valdymo programas, laikantis ES direktyvų. Techninės pagalbos projektas įgyvendinamas parengiant:

- pirkimo ir projektų dokumentus,
- upių baseinų: Lielupės–Ventos, Nemuno žemupio, Nemuno vidurupio, Nemuno aukštupio, Neries schemas (paruošiant projektų galimybių studijas su ekonomine ir finansine analize; pirkimo dokumentus investiciniams projektams; mokėjimo paraiškas).

Įgyvendinant šį projektą parengta 13 mokėjimo paraiškų Sanglaudos fondo (ISPA) paramai gauti, iš kurių 7 Europos Komisija patvirtino.¹¹

Pakankamiems, patikimiems ir tinkamiems audito įrodymams gauti, atsižvelgiant į audito tikslus, buvo taikomos Valstybinio audito reikalavimuose nurodytos audito procedūros:

- paklausimas (valstybinių auditorių pateikti klausimynai žodžiu ir raštu, atsakymų vertinimas);
- dokumentų tikrinimas ir vertinimas.

¹¹ Aplinkos ministerijos 2005-03-25 raštas Nr. (15-1)-D8-2379 „Dėl ISPA projekto Nr. 2001/LT/16/P/PA/002“.

1. Vertindami AM / APVA valdymo ir kontrolės sistemą:

1.1. apklausėme AM / APVA atsakingus darbuotojus;

1.2. peržiūrėjome:

1.2.1. Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių, administruojančių ES paramos projektus:

- veiklos ataskaitas;
- pareigybių aprašymus;
- struktūrinių padalinių nuostatus;
- tvarkas bei procedūras;
- darbuotojų atskaitomybės už užduočių atlikimą reglamentavimą bei priimtų sprendimų įforminimą;
- kitą.

1.2.2. Aplinkos ministerijos Vidaus audito tarnybos dokumentus, susijusius su Sanglaudos fondo (ISPA) projektais:

- audito planus ir programas;
- darbo dokumentus;
- vidaus audito ataskaitas;
- vidaus audito metodiką;
- kitą.

1.2.3. Aplinkos projektų valdymo agentūroje:

- ISPA priežiūros komiteto posėdžiui skirtas ataskaitas;
- procedūrų vadovus;
- pareigybių aprašymus;
- struktūrinių padalinių nuostatus;
- atrinktų komponentų technines užduotis ir atliktų mokėjimų dokumentus;
- kitą.

2. Vertindami, ar projekto komponentai įgyvendinami tinkamai ir lėšos panaudojamos nustatytiems tikslams pasiekti, pagal atrankos kriterijus atrinkome komponentus ir vertiname, kokių pagrindų jiems įgyvendinti AM ir APVA rengė technines užduotis, vykdė viešuosius pirkimus, su konsultantais pasirašė sutartis. Taip pat susipažinome su APVA:

- vedama apskaitos sistema;
- apskaitos registrais;
- atskaitomybės dokumentais.

Audito metu parengėme Aplinkos ministerijos vadovybei raštą (2005-01-17 Nr. S-(1070-1.10.1)-

79), kuriuo informavome apie audito metu nustatytus neatitikimus ir trūkumus, susijusius su ministerijos valdymo ir kontrolės sistema ir Vidaus audito tarnyba.

Nustatytų pastebėjimų ir rekomendacijų pobūdis

Audito metu nustatytus pastebėjimus ir rekomendacijas (ataskaitos priedas) suskirstėme pagal svarbumo lygį:

Svarbūs pastebėjimai ir rekomendacijos – visa tai, į ką tarpinė (AM) ir įgyvendinančioji (APVA) institucijos turi nedelsdamos atkreipti dėmesį ir imtis atitinkamų veiksmų.

Vidutinės svarbos pastebėjimai ir rekomendacijos – visa tai, kas susiję su Sanglaudos fondo (ISPA) paramą administruojančių institucijų valdymo ir kontrolės sistema ir į ką nedelsiant turėtų būti atkreiptas minėtų institucijų atitinkamo lygio vadovų dėmesys.

Nedidelės svarbos pastebėjimai ir rekomendacijos – visa tai, kas neprieštarauja Finansinio memorandumo nuostatoms, tačiau turi įtakos projekto įgyvendinimo efektyvumui.

4. PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

4.1. VALDYMO IR KONTROLĖS SISTEMOS VERTINIMAS

4.1.1. Aplinkos ministerija

Audito proceso metu nustatėme pastebėjimų dėl Aplinkos ministerijos valdymo ir kontrolės. Pastebėjimai yra susiję su Sanglaudos fondo (ISPA) projektu 2001/LT/16/P/PA/002. Parengėme ministerijos vadovybei raštą (2005-01-17 Nr. S-(1070-1.10.1)-79), kuriuo informavome apie audito metu nustatytus neatitikimus ir trūkumus, susijusius su ministerijos valdymo ir kontrolės sistema ir Vidaus audito tarnyba, keliančius riziką projekto vykdymui. Rekomendavome skubiai parengti nustatytų neatitikimų ir trūkumų šalinimo planą. Aplinkos ministerija, atsižvelgdama į Valstybės kontrolės raštą, 2005-02-18 raštu Nr. (15-1)-D8-1425 pateikė rekomendacijų įgyvendinimo planą (2 lentelė), kuriame nurodė priemones, už jų įgyvendinimą atsakingus darbuotojus ir įgyvendinimo datą.

2 lentelė

Valstybės kontrolės 2005-01-17 rašte Nr. S-(91070-1.)-79 nurodytų rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacija	Įgyvendinimo priemonė	Atsakingas darbuotojas	Įgyvendinimo data
1. Parengti ir patvirtinti tvarką (procedūras) dėl Sanglaudos fondo administravimo, įskaitant ministerijos ir kitų padalinių vadovų priimamų sprendimų dokumentavimą.	Šiuo metu įgyvendinamas ISPA techninės paramos projektas „Aplinkos ministerijos administracinių gebėjimų stiprinimas administruojant ES finansinius instrumentus“, kurio metu bus parengtas Sanglaudos fondo procedūrų vadovas, apimantis Aplinkos ministerijos vidaus tvarką, susijusią su Sanglaudos fondo projektų administravimu.	V. Slavinskienė	2005 m. birželio 30 d.
2. Skirtinguose AM, APVA ir CPVA dokumentuose suvienodinti projektų komponentų pavadinimus.	Patikrinti visuose dokumentuose naudojamus pavadinimus ir, esant reikalui, juos pakeisti.	V. Slavinskienė	2005 m. kovo 30 d.

Rekomendacija	Igyvendinimo priemonė	Atsakingas darbuotojas	Igyvendinimo data
3. Atnaujinti esamą su ES parama susijusių projektų, įskaitant įgyvendinamą projektą bei jo komponentus, duomenų bazę ir užtikrinti išsamų bei tinkamą vykdymą jos administravimą.	1. Atnaujinti duomenis apie įgyvendinamus ES paramos lėšomis finansuojamus projektus bei papildyti duomenų bazę naujai patvirtintais projektais. 2. Parengti Valstybės sekretoriaus potvarkį nustatant atsakomybę ir tvarką bazės administravimui.	V. Slavinskienė L. Mačiulytė R. Kaupytė K. Naruševičienė E. Gaudutienė V. Slavinskienė	2005 m. kovo 15 d. 2005 m. kovo 15 d. <u>Igyvendinta</u>
4. Ministerijos vadovybei atkreipti dėmesį į Vidaus audito tarnybos darbuotojų trūkumą.	Nuo 2005 m. vasario 1 d. Vidaus audito tarnybai skirti du papildomi vyr. specialistų etatai. Darbuotojai bus priimti atlikus valstybės tarnybos įstatyme numatytas valstybės tarnautojų priėmimo į pareigas procedūras.	V. Olšauskas	2005 m. kovo 30 d.
5. Siekiant geriau vykdyti vidaus audito funkcijas, susijusias su Sanglaudos projektais, skirti didesnę dėmesį minėtų projektų auditams bei jų planavimui.	Atlikti keturių Sanglaudos projektų vidaus auditą: 1) Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras. ES lėšomis finansuojamas projektas 2001/LT/16/P/PE008; 2) Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras. ES lėšomis finansuojamas projektas 2001/LT/16/P/PE004; 3) Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras. ES lėšomis finansuojamas projektas 2001/LT/16/P/PE003; 4) UAB „Neringos vanduo“. ES lėšomis finansuojamas projektas 2001/LT/16/P/PE006	R. Bukaveckienė, I. Matusėvičiūtė	2005 m. rugsėjo 30 d.
a) ministerijos vadovybei ir VAT vedėjui skirti didesnę dėmesį padalinių, atliekančių ES paramos administravimą, vidaus kontrolės vertinimui, jos efektyvumo gerinimui. b) Vidaus audito tarnybai tinkam vykdyti aplinkos ministro 2003-06-11 įsakymu Nr. 300 patvirtintų nuostatų 10.1.1 p. nurodytą funkciją bei atlikti ministerijos padalinių valdymo ir kontrolės sistemos auditus.	- Atlikti Aplinkos projektų valdymo agentūros vidaus auditą - Vykdyti Aplinkos ministerijos ESPD ES fondų valdymo skyriaus ir Aplinkos projektų valdymo agentūros valdymo ir kontrolės sistemos vidaus audito pažangos stebėjimą. - Priėmus į darbą papildomus darbuotojus, peržiūrėti vidaus audito poreikį, riziką ir sudaryti naują darbų planą, kuriame numatomas ministerijos padalinių vidaus auditas.	R. Bukaveckienė, I. Matusėvičiūtė R. Bukaveckienė V. Olšauskas	2005 m. kovo 14 d. 2005 m. kovo 31 d. 2005 m. birželio 1 d.
7. Priskirti konkrečius darbuotojus atlikti tik ES paramos administravimo auditus, sudaryti jiems sąlygas tobulintis ES paramos audito srityje.	Pagal 2005 m. planą du vyr. specialistai atliks tik ES administravimo vidaus auditus.	V. Olšauskas	2005 m. gruodžio 31 d.
8. Atliekant vidaus auditą, rekomenduojame laikytis patvirtintos metodikos, tinkamai įforminti darbo dokumentus. Vidaus audito ataskaitas rengti gavus pakankamus, tinkamus ir patikimus audito įrodymus.	Atliekant vidaus auditą, laikytis patvirtintos metodikos, tinkamai įforminti darbo dokumentus. Vidaus audito ataskaitas rengti gavus pakankamus, tinkamus ir patikimus audito įrodymus.	Visi VAT darbuotojai	Nuolat
9. Vidaus audito tarnybai vykdyti Vyriausybės 2004-06-28 nutarimu Nr. 802 patvirtintų taisyklių 8.6 p. reikalavimus, t. y. užtikrinti tinkamą projektų atrankinių patikrinimų atlikimą pagal 2002-07-29 Europos Komisijos reglamento (EB) Nr. 1386/2002 reikalavimus bei informuoti Valstybės kontrolę apie įgyvendinamų projektų atrankinių patikrinimų rezultatus.	Vykdyti Vyriausybės 2004-06-28 nutarimu Nr. 802 patvirtintų taisyklių 8.6 p. reikalavimus ir užtikrinti tinkamą projektų atrankinių patikrinimų atlikimą pagal 2002-07-29 Europos Komisijos reglamento (EB) Nr. 1386/2002 reikalavimus bei informuoti Valstybės kontrolę apie įgyvendinamų projektų atrankinių patikrinimų rezultatus.	V. Olšauskas	2005 m. gruodžio 31 d.

4.1.1.1 Europos Sąjungos paramos departamentas

Projekto įgyvendinimo pradžioje už ISPA programos projektų administravimą buvo atsakingas AM Aplinkos strategijos departamento Programų ir projektų valdymo skyrius. Aplinkos ministro 2004-04-29 įsakymu Nr. D1-23G įsteigtas naujas Europos Sąjungos paramos departamentas, o Europos Sąjungos lėšomis finansuojamų projektų koordinavimas pavestas taip pat šiuo įsakymu įsteigtam Europos Sąjungos fondų valdymo skyriui. Europos Sąjungos paramos departamentas yra struktūrinis ministerijos padalinys, pavaldus ministrui, kuriojančiam ministerijos sekretoriui, ministerijos valstybės sekretoriui pagal

ministro įsakymu¹² nustatytą funkcijų paskirstymą. Departamento struktūroje yra Europos Sąjungos fondų valdymo skyrius. Departamentui vadovauja direktorius, kuris organizuoja jo darbą ir atsako už jį. Europos Sąjungos paramos departamentui nuostatais (patvirtinti aplinkos ministro 2004-04-29 įsakymu Nr. D1-234) pavestas uždavinys – Europos Sąjungos ir kitų fondų paramos administravimas, kurį vykdydamas departamentas užtikrina vykdomų projektų įgyvendinimą.

Europos Sąjungos lėšomis finansuojamų projektų koordinavimas pavestas ES fondų valdymo skyriui, kuris yra Europos Sąjungos paramos departamento struktūrinis padalinys, pavaldus ministrui, viceministrui, ministerijos valstybės sekretoriui, kuriojamajam sekretoriui, tiesiogiai pavaldus Europos Sąjungos paramos departamento direktoriui.

Pastebėjimas

- Europos Sąjungos paramos departamento nuostatų (patvirtinti Aplinkos ministro 2004-04-29 įsakymu Nr. D1-234) 4.1 p. nurodytas pagrindinis departamento uždavinys – „Europos Sąjungos ir kitų fondų paramos administravimas“, o šių nuostatų 5.8 ir 5.15 p. bei Europos Sąjungos fondų valdymo skyriaus nuostatų (patvirtinti aplinkos ministro 2004-07-15 įsakymu Nr. D1-388) 11 ir 18 p. nurodytos funkcijos „atlikti vykdomų programų, projektų įgyvendinimo ir projekto lėšų panaudojimo monitoringą“ ir „metodiškai vadovauti Aplinkos projektų valdymo agentūros darbui“. Manome, kad šioms funkcijoms vykdyti ES paramos departamentas turėtų gauti visas AM VAT atliktų APVA ir atskirų Sanglaudos fondo (ISPA) projektų vidaus audito ataskaitas, taip pat turėtų būti informuojamas apie planuojamus vidaus auditus.

Rekomendacija

Aplinkos ministrui apsvarstyti, ar dėl to, kad ES paramos departamento funkcijos būtų tinkamai vykdomos, nereikėtų įpareigoti AM VAT teikti atliktų APVA ir atskirų Sanglaudos fondo (ISPA) projektų vidaus audito ataskaitų kopijas ir vidaus audito planus ES paramos departamentui.

Pastebėjimai

- Audito proceso metu nustatėme, kad Aplinkos ministerijoje nėra Sanglaudos fondo (ISPA) lėšų administravimo tvarkos / procedūrų (įskaitant audituojamą projektą ir jo komponentus). Aplinkos ministerijos padalinių vadovai, atsakingi už ES paramos administravimą ir naudojimą, vienus įgyvendinamo projekto komponentus patikslino, kitus naujai įtraukė, o dar kitus išbraukė iš ISPA techninės pagalbos projekto FM sąrašo be rašytinio pagrindimo / motyvavimo. AM nedokumentavo, kodėl buvo keičiamas ISPA paraiškoje AM nustatytas ir Finansiniu memorandumu patvirtintas komponentų sąrašas. Aplinkos ministerija į Valstybės kontrolės 2004-11-11 prašymą pateikti duomenis, kokių pagrindų ir kokių ministerijos struktūrinių padalinių vadovai priėmė

¹² Aplinkos ministro 2004-04-29 įsakymas Nr. D1-234 „Dėl funkcijų pasiskirstymo tarp Aplinkos ministerijos ir Aplinkos projektų valdymo agentūros administruojant Europos Sąjungos Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamus projektus“.

sprendimus dėl Finansinio memorandumų sąraše esamų projekto komponentų išbraukimo ar jų įtraukimo į šį sąrašą, 2005-02-18 rašte Nr. (15-1)-D8-1425 nurodė, kad „sprendimai dėl Finansiniame memorandume numatytų komponentų keitimo buvo ir yra priimami dalyvaujant įvairaus lygio Aplinkos ministerijos bei Aplinkos projektų valdymo agentūros pareigūnams, kuriuos šiuo metu tiksliai sunku įvardyti, nes ne visi sprendimai buvo protokoluojami“.

- Aplinkos ministerija 2004-10-28 rašte Nr. (15-1)-D8-8392 nurodė, kad „kaip neesminis Finansinio memorandumų pakeitimas, nauji projekto komponentai buvo įtraukiami į monitoringo lenteles (Finansinio memorandumų priedas II.2), kurios du kartus per metus buvo svarstomos ISPA Priežiūros komiteto posėdžiuose. Jeigu Europos Komisijos atstovai posėdžio metu neteikdavo komentarų dėl pasikeitusių ISPA techninės pagalbos komponentų, buvo laikoma, kad jų finansavimui yra pritarta“.

Atsakydama į Valstybės kontrolės 2005-01-17 raštą Nr. S-(1070-1.10.1)-79 dėl audito metu nustatytų pastebėjimų ir trūkumų, susijusių su projekto komponentų išbraukimu iš Finansinio memorandumų sąrašo ar naujų įtraukimu, Aplinkos ministerija 2005-02-18 raštu Nr. (15-1)-D8-1425 nurodė, „jog Europos Komisija ne kartą įvairių susitikimų metu akcentavo, kad esant neesminiams projekto komponentų keitimams (pirkimų plano pakeitimas, nežymūs indikacinių verčių pasikeitimai), apie juos reikia tik informuoti EK. ISPA techninės paramos projekto Finansinio memorandumų komponentų keitimas nebuvo traktuojamas kaip esminis keitimas, nes nekeitė projekto rezultatų ir bendro biudžeto“. Tačiau audito metu pastebėjome dviejų komponentų: „Druskininkų vandenvalos sistemos modernizavimo ir rekonstrukcijos techninio projekto ir konkurso dokumentų parengimas tinklų rekonstrukcijai“ bei „Pavyzdinių konkurso dokumentų atliekų surinkimo konkursams paruošimas“, neįtrauktų į Finansinio memorandumų sąrašą, bet įtrauktų į monitoringo lenteles, kurių įgyvendinimui mokėjimai atlikti iki 2004-11-04, pagal Europos Komisijos 2004-12-28 sprendimo Nr. CCI 2001/LT/16/P/PA/002 2 straipsnio 5 punktą, išlaidų tinkamumo riziką (plačiau aprašyta 4.2.2 skyriuje „Aplinkos projektų valdymo agentūra“).

Pastebėjimas

- Lygindami AM, CPVA ir APVA audito metu teikiamą informaciją apie audituojamo Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2001/LT/16/P/PA/002 komponentus su to paties projekto komponentais, pateiktais Finansinio memorandumų sąraše ar modifikacijos lentelėje¹³ ir 2004-12-28 Europos Komisijos sprendimu patvirtintame projektų komponentų sąraše, nustatėme, kad minėtuose dokumentuose skiriasi tų pačių komponentų pavadinimai.

3 lentelėje pateikti projekto komponentų pavyzdžiai, kurių pavadinimai ataskaitoje ISPA priežiūros

¹³ Aplinkos ministerija 2004-06-16 raštu Nr. (15-1)-D8-4869 pateikė Finansinio memorandumų projekto komponentų modifikacijos lentelę Finansų ministerijai. Buvo prašoma kreiptis su prašymu į Europos Komisiją dėl ISPA projekto 2001/LT/16/P/PA/002 „Techninė pagalba aplinkos apsaugos sektoriaus projektų rengimui“ Finansinio memorandumų projekto komponentų sąrašo pakeitimo ir papildymo.

komitetui (monitoringo lentelėse) ir modifikacijos lentelėje nesutampa.

3 lentelė

<i>Komponentai ataskaitoje ISPA priežiūros komitetui (2004-04-15)</i>	<i>Komponentai modifikacijos lentelėje (Aplinkos ministerijos 2004-06-16 raštu Nr. (15-1)-D8-4869 pateikti duomenys Finansų m-jai)</i>
Projekto ir konkurso dokumentų parengimas geriamo vandens ir savivaldybės nuotekų valymo įrenginių Neringoje	Neringos nuotekų sistemų plėtros projekto konkurso dokumentų užbaigimas
Projekto ir pirkimų dokumentų parengimas remontui ir išplėtimui vandens tiekimo ir nuotekų tinklui Neringoje	Neringos geriamojo vandens sistemų plėtros projekto konkurso dokumentų užbaigimas
Galimybių studija Ventos-Lielupės baseino (I paketas)	Ventos-Lielupės upių baseino I investicijų paketo projekto dokumentų parengimas

Išvados

Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių, administruojančių ES paramos lėšomis finansuojamus projektus, kontrolė nepakankama, ministerijos vadovybė nepakankamai skyrė / skiria dėmesio Sanglaudos fondo (ISPA) projektų valdymo ir kontrolės sistemai.

AM, APVA dokumentuose pateikiama skirtinga informacija apie įgyvendinamo projekto komponentus, t. y. skiriasi darbų apimtys / tikslai pagal jau sudarytų sutarčių, į modifikacijos lentelę įtrauktų bei EK sprendimu patvirtintų komponentų pavadinimus.

Rizika

Dėl AM ir APVA dokumentuose skirtingų projekto komponentų pavadinimų, dėl pasirašytų sutarčių su konsultantais ir vykdytų mokėjimų neturint Sanglaudos fondo (ISPA) administravimo, įskaitant ministerijos vadovų priimtų sprendimų dokumentavimo, tvarkos / procedūrų; EK rašytinio pritarimo atsiranda įgaliojimų viršijimo rizika, dėl ko projekto komponentai gali būti įgyvendinami netinkamai, neatitikti projekto tikslų, o lėšos panaudotos ne pagal paskirtį.

Rekomendacijos

Parengti ir patvirtinti tvarką ar procedūras dėl Sanglaudos fondo administravimo įskaitant ministerijos ir kitų padalinių vadovų priimamų sprendimų dokumentavimą. (Rekomendacija įtraukta į AM 2005-02-18 parengtą rekomendacijų planą).

Projekto komponentų sąrašą keisti remiantis dokumentuotais argumentais ir gavus raštišką EK pritarimą.

Peržiūrėti projekto komponentų „Pavyzdinių konkurso dokumentų atliekų surinkimo konkursams paruošimas“ ir „Druskininkų vandenvalos sistemos modernizavimo ir rekonstrukcijos techninio projekto ir konkurso dokumentų parengimas tinklų rekonstrukcijai“ teisėtumą pastebėtos išlaidų tinkamumo rizikos aspektu.

Skirtinguose AM ir APVA dokumentuose suvienodinti projekto komponentų pavadinimus. (Rekomendacija įtraukta į AM 2005-02-18 parengtą rekomendacijų planą).

Ministerijos vadovybei skirti didesnę dėmesį struktūrinių padalinių, administruojančių ES finansuojamus projektus, valdymo ir kontrolės sistemos tobulinimui, jos efektyvumo gerinimui.

Pastebėjimai

- Aplinkos ministro 2004-05-06 įsakymu Nr. D1-250 patvirtintas funkcijų pasiskirstymas tarp AM ir APVA neužtikrina tinkamo šių institucijų funkcijų vykdymo ir atsakomybės administruojant ES Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamus projektus. Šis įsakymas nereglamentuoja to, kad tokie veiksmai kaip dokumentų derinimas, pastabų dėl atskirų dokumentų teikimas, atstovų į komisijas skyrimas ir pan. turi būti dokumentuoti. Audito metu nebuvo galima nustatyti, kas pavedė vykdyti vieną ar kitą veiksmą, kas ir kaip šiuos veiksmus įvykdė.
- Audito proceso metu nustatėme, kad Aplinkos ministerija nėra nustačiusi su APVA tvarkos, kurioje būtų apibrėžtos jų pareigos bei atsakomybė. AM būdama tarpinė institucija dalyvauja visuose projektų įgyvendinimo etapuose. Pavyzdžiui, Aplinkos ministerija priėmė sprendimą dėl projekto „Atliekų tvarkymo projektų ekspertizė“ vykdymo iš Sanglaudos fondo (ISPA) techninės pagalbos projekto Nr. 2001/LT/16/P/PA/002 „Techninė pagalba aplinkos apsaugos sektoriaus projektų parengimui“ lėšų (šio projekto nėra nei Finansinio memorandumo sąraše, nei 2004-12-28 Europos Komisijos sprendimo sąraše) ir apie tai 2004-03-17 raštu Nr.(9-1)-D8-2100 „Dėl techninių projektų kompleksinių ekspertizių finansavimo“ informavo APVA, kuri vėliau iš minėtam Projektui skirtų lėšų turėjo vykdyti viešuosius pirkimus ir atlikti mokėjimus (žr. 4.2.1. skyriuje „Aplinkos ministerija“).

Pastebėjimas

- Pagal Finansinį memorandumą AM tiesiogiai atsakinga už Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2001/LT/16/P/PA/002 „Parama ISPA aplinkos apsaugos projektų parengimui“ įgyvendinimą ir yra jo galutinė paramos gavėja. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-08-24 nutarimu Nr. 1026 „Dėl Europos Sąjungos sanglaudos fondo paramos administravimo Lietuvoje“ (2004-06-28 redakcija) įgyvendinančiąja institucija aplinkos apsaugos projektams buvo paskirta Aplinkos projektų valdymo agentūra. Remiantis ES sanglaudos fondo lėšų administravimui nustatytais reikalavimais, AM turėjo visus savo įgyvendinamus projektus ir su jais susijusius dokumentus, tame tarpe ir 7 projekto 2001/LT/16/P/PA/002 „Parama ISPA aplinkos apsaugos projektų parengimui“ komponentus¹⁴, perduoti įgyvendinti Aplinkos projektų valdymo agentūrai.

Audito metu nustatėme, kad AM neperdavė Projekto komponentų ir CPVA toliau juos administravo, todėl nebuvo užtikrintas vienodas visų aplinkos apsaugos projektų administravimas ir vadovaujančiai institucijai buvo pateikta neišsami informacija apie Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2001/LT/16/P/PA/002 įgyvendinimą 2004 metais: projektų fizinės būklės 2004 metų mėnesio ataskaitose

¹⁴ CPVA, vadovaudamasi užsakomo darbo Aplinkosauginių projektų, finansuojamų ISPA lėšomis, konkursų organizavimo, sutarčių pasirašymo ir mokėjimo paslaugų atlikimo sutartimi Nr. NAPP-16 (2001-10-26) iki 2005 m. atliko septynių techninės pagalbos aplinkosauginių projektų įgyvendinančios funkcijas.

(*Status of the Cohesion fund projects*), teikiamose Europos Komisijai, nėra duomenų apie CPVA atliktus mokėjimus už šio projekto įvykdytus komponentus.

Išvados

Aplinkos ministro 2004-05-06 įsakymu Nr. DI-250 patvirtintas funkcijų pasiskirstymas tarp AM ir APVA neužtikrina tinkamo šių institucijų pareigų vykdymo ir atsakomybės administruojant ES Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamus projektus, o AM neužtikrina išsamios ir tikslios projekto valdymui ir audito sekai reikalingos informacijos.

Rizika

Tinkamai nereglementavus AM ir APVA pareigų ir atsakomybės, administruojant ES Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamus projektus, pareigos gali būti vykdomos netinkamai, gali būti neaiški arba nenustatyta asmenų atsakomybė už netinkamą pareigų vykdymą.

Dėl netinkamo teisės aktų vykdymo vadovaujančiai institucijai teikiama ne visa informacija apie projekto / komponentų įgyvendinimą, todėl Europos Komisijai teikiama netiksli, ne visa informacija apie projekto / komponentų įgyvendinimą ir gali būti klaidinamos Europos Komisijos tarnybos.

Rekomendacijos

Peržiūrėti ir papildyti įsakymą dėl pareigų ir atsakomybės paskirstymo administruojant ES Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamus projektus, nurodant joje:

- *pareigas, kurias turi vykdyti AM ir APVA ir jų atsakomybę;*
- *veiksmų, susijusių su pareigų vykdymu, terminus;*
- *veiksmų, susijusių su pareigų vykdymu formą (pavyzdžiui, vizuojant derinamus dokumentus, raštuose teikiant pastabas dėl atskirų dokumentų, įsakymais skiriant atstovus į komisijas ir pan.).*

Pastebėjimas

- *Aplinkos ministerijos su ES parama susijusių projektų bei jų komponentų registras (duomenų bazė) yra neišsamus. Į jį neįtrauktas audituojamas projektas 2001/LT/16/P/PA/002 su visais komponentais, todėl nėra užtikrinama išsami ir tiksli projektų valdymui ir audito sekai užtikrinti reikalinga informacija.*

Rizika

Dėl netinkamai vedamo ES finansuojamų projektų ir projekto komponentų registro, nepakankamos projekto valdymui ir audito sekai užtikrinti reikalingos informacijos gali būti apmokėta jau už anksčiau apmokėtus šio ar prieš tai buvusių projektų atliktus darbus (dvigubo apmokėjimo rizika).

Rekomendacija

Atnaujinti esamą su ES parama susijusių projektų, įskaitant įgyvendinamą projektą bei jo komponentus, duomenų bazę, siekiant, kad duomenys iš šios duomenų bazės patektų į SFMIS ir užtikrinti išsamų bei tinkamą jos administravimą.

AM veiksmai

Projektas 2001/LT/16/P/PA/002 su visais komponentais yra įvestas į Aplinkos ministerijos Projektų duomenų bazę.

4.1.1.2. Vidaus audito tarnyba

Vidaus audito tarnybos paskirtis pagal aplinkos ministro 2003-06-11 įsakymu Nr. 300 patvirtintus VAT nuostatus – atlikti nepriklausomą, objektyvią tyrimo, vertinimo ir konsultavimo veiklą siekiant užtikrinti Aplinkos ministerijos, jos padalinių, jai pavaldžių ir jos valdymo sričiai priskirtų institucijų veiklos gerinimą.

Pastebėjimai

- Vidaus audito tarnybai be ES lėšų atrankinių patikrinimų (VAT atliktais skaičiavimais numatyta atlikti 28 Sanglaudos fondo (ISPA) projektų ir 7 Struktūrinių fondų auditus) pavesta audituoti 41 objektą, iš kurių 11 ministerijos padalinių ir 30 institucijų, pavaldžių ministerijai. Tarnyboje dirba vedėjas ir trys vyriausieji specialistai (auditoriai), kurių pareigybių aprašymuose dviem numatyta atlikti projektų ir programų, finansuojamų iš ES lėšų, auditus bei Aplinkos ministerijai pavaldžių ir jos reguliavimo sričiai priskirtų įstaigų finansinius ir veiklos auditus.
- Aplinkos ministrui 2004-01-26 VAT vedėjas pateikė 10-ies vidaus auditorių poreikį. 2004 metų pradžioje VAT etatų skaičius padidintas nuo trijų iki keturių, 2005 m. – iki šešių.

Išvada

VAT nepakankamas auditorių skaičius atlikti finansinius ir veiklos, įskaitant ES paramos administravimo ir panaudojimo, auditus.

Rizika

Esant nepakankamam VAT darbuotojų skaičiui, gali būti neįvykdytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-08-24 nutarimu Nr. 1026 „Dėl Europos Sąjungos fondo lėšų administravimo Lietuvoje“ 2004-06-28 naujos redakcijos (patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-06-28 nutarimu Nr. 802) patvirtintas Europos Sąjungos Sanglaudos fondo lėšų administravimo Lietuvoje taisyklių reikalavimas dėl atrankinių patikrinimų.

Rekomendacija

*Siekiant vykdyti minėto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo reikalavimus, ministerijos vadovybei atkreipti dėmesį į Vidaus audito tarnybos darbuotojų trūkumą. **(Rekomendacija įtraukta į AM 2005-02-18 parengtą rekomendacijų planą ir pradėta įgyvendinti).***

Pastebėjimai

Vidaus audito tarnyba pirmąjį strateginį 2005–2007 metų planą parengė ir patvirtino tik 2004 m.

rugsėjo 17 d. VAT metiniuose darbo planuose iš numatytų su ES paramos administravimu ir panaudojimu susijusių auditų 2004 m. atlikta tik pusė.

- Aplinkos ministerijos VAS 2002 m. darbo plane (patvirtintas aplinkos ministro 2002-01-16 įsakymu Nr. 18) numatytas ISPA programų valdymo ir kontrolės auditas, kuris atliktas nebuvo. Vidaus audito skyriaus 2002 metų veiklos ataskaitoje (parengta 2003-01-29) minėto audito neatlikimo priežastys nenurodytos.
- Aplinkos ministerijos VAT 2004 metų darbo plane (patvirtintas 2004-01-30) numatyti šeši su ES fondais susiję auditai, iš kurių 2004 m. buvo *atlikti trys*:
 - Druskininkų vandenvalos sistemos modernizavimas ir rekonstrukcija;
 - Vilniaus vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemų atnaujinimas ir plėtra;
 - Jonavos miesto nuotekų valymo įrenginių rekonstravimas, nuotekų tinklų išplėtimas ir vandentiekio tinklų renovacija (ataskaita Valstybės kontrolei pateikta tik 2005-06-30).
- 2004 metais pradėtas Atskaitingos tarpinės ir Atskaitingos įgyvendinančios institucijos funkcijų pasiskirstymas administruojant ISPA, struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo lėšas auditas, tačiau ataskaita *suderinta 2005 m. ir* Valstybės kontrolei pateikta tik 2005-06-30.
- *Neatlikti auditai*:
 - Telšių, Tauragės regionų atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas, Plungės nuotekų valymo įrenginių rekonstravimas, nuotekų tinklų išplėtimas ir vandentiekio tinklų renovacija techninių projektų, techninės pagalbos ir konkursinės dokumentacijos parengimo konkursų procedūros;
 - Viešųjų pirkimų procedūros, įgyvendinant ISPA programos projektus.

Išvada

Iš dalies dėl nepakankamo VAT dėmesio su ES parama susijusiems auditams, netinkamo planavimo, žmogiškųjų išteklių trūkumo, pusės 2002-2004 m. planuose numatytų Sanglaudos fondo (ISPA) projektų auditų VAT neatliko.

Rizika

Dėl nepakankamos vidaus audito funkcijos, susijusios su projektais ir programomis, finansuojamomis iš Europos Sąjungos lėšų, gali būti neišaiškinti projekto įgyvendinimo trūkumai, neoperatyviai teikiamos rekomendacijos trūkumams pašalinti ir pan.

Rekomendacija

Siekiant geriau vykdyti vidaus audito funkciją, susijusią su Sanglaudos fondo projektais, skirti didesnę dėmesį minėtų projektų auditams bei jų planavimui. (Rekomendacija įtraukta į AM 2005-02-18 parengtą rekomendacijų planą).

Pastebėjimai

- Aplinkos ministerijos Vidaus audito skyriaus / tarnybos patvirtintų nuostatų:

- 2001-06-28 l. e. ministro pareigas įsakymo Nr. 348 6.1 p. nurodyta, kad VAS „tikrina ir vertina, ar pakankamai veiksminga ministerijos padalinių vidaus kontrolės sistema, ar veikla vykdoma atsakingai, pagal įstatymus ir kitus teisės aktus, ar informacija apie finansinę ir kitokią veiklą patikima ir išsami, ar pasiekiami užbrėžti tikslai ir uždaviniai, taip pat teikia ministrui nešališką ir objektyvią informaciją apie tai ir apie galimą veiklos riziką“; 6.2 p. nurodyta, kad VAS „skatina naujų, veiksmingų vidaus kontrolės sistemos priemonių diegimą“;
- 2003-06-11 ministro įsakymo Nr. 300 9.1 p. nurodyta, kad VAT uždaviniai „tikrinti ir vertinti, ar ministerijos institucijų sukurta ir įdiegta vidaus kontrolės sistema yra pakankama ir veiksminga, ar jų veikla atitinka įstatymus ir kitus norminius teisės aktus...“, 9.2 p. nurodyta tarnybai teikti aplinkos ministrui ir ministerijos institucijų vadovams objektyvią informaciją, rekomendacijas ir išvadas dėl audituotos veiklos, vidaus kontrolės būklės...“ ir kt.

VAS / VAT nuo padalinio įsteigimo neatliko nė vieno ministerijos struktūrinio padalinio, administruojančio ES paramos lėšas, vidaus kontrolės vertinimo audito, išskyrus 2005-02-03 baigtą tarpinės institucijos ir atskaitingos įgyvendinančios institucijos funkcijų pasiskirstymo administruojant ISPA, Sanglaudos ir Struktūrinių fondų lėšas auditą.

Be to, Vidaus audito tarnybos vadovas pagal pareigybės aprašymą turėjo nuo 2002-06-14 tikrinti ir vertinti „projektų ir programų, finansuojamų iš Europos Sąjungos lėšų, įgyvendinimą“ (aplinkos ministro įsakymas Nr. 314), tačiau šios funkcijos nevykdė.

Išvada

Ministerijos vadovybė ir VAT vedėjas skyrė nepakankamai dėmesio ministerijos vidaus kontrolės būklės vertinimui.

Rizika

Dėl ministerijos vadovybės ir VAT vedėjo nepakankamo dėmesio vidaus kontrolės būklei, gali būti neįvykdyti:

- *reikalavimai valdymo ir kontrolės sistemai, nurodyti Europos Komisijos 2002-07-29 reglamento Nr. 1386/2002, nustatančio išsamias Tarybos reglamento Nr. 1164/94 įgyvendinimo taisyklės dėl Sanglaudos fondo paramos valdymo ir kontrolės sistemų bei finansinių koregavimų atlikimo tvarkos II skyriuje;*
- *atrankiniai patikrinimai (taikomų valdymo ir kontrolės sistemų efektyvumo patikrinimai), nurodyti Europos Komisijos 2002-07-29 reglamento Nr. 1386/2002, nustatančio išsamias Tarybos reglamento Nr. 1164/94 įgyvendinimo taisyklės dėl Sanglaudos fondo paramos valdymo ir kontrolės sistemų bei finansinių koregavimų atlikimo tvarkos IV skyriuje.*

Rekomendacijos

Ministerijos vadovybei ir VAT vedėjui skirti didesnę dėmesį padalinių, atliekančių ES paramos administravimą, vidaus kontrolės vertinimui, jos efektyvumo gerinimui.

Vidaus audito tarnybai tinkamai vykdyti aplinkos ministro 2003-06-11 įsakymu Nr. 300 patvirtintų nuostatų 10.1.1 p. nurodytą funkciją bei atlikti ministerijos padalinių valdymo ir kontrolės sistemos auditus. (Rekomendacijos įtrauktos į įgyvendinamų rekomendacijų planą).

Pastebėjimai

- VAT vyr. specialistams (auditoriams) pagal patvirtintus pareigybių aprašymus be finansinių ir veiklos auditų nuo 2001 metų buvo pavesta audituoti Europos Sąjungos programų lėšomis finansuojamų projektų administravimą:
 - AM sekretoriaus 2001-06-28 potvarkiu Nr. 71-p patvirtintos pareiginės instrukcijos 2.5 p. vyr. specialistei buvo pavesta tikrinti ir vertinti lėšų, gautų iš Europos Sąjungos institucijų ar specialiųjų fondų, administravimą;
 - Aplinkos ministro 2001-10-26 įsakymu Nr. 44K patvirtinto pareigybės aprašymo IV sk. 3 p. ne tik VAS viršininkui, bet ir vyr. specialistei buvo pavesta tikrinti ir vertinti „lėšų, gautų iš Europos Sąjungos institucijų ar specialiųjų fondų, administravimą“;
 - Aplinkos ministro 2002-06-14 įsakymu Nr. 314 patvirtinto pareigybės aprašymo IV sk. 3.8 p. vyr. specialistei buvo pavesta tikrinti ir vertinti „projektų ir programų, finansuojamų iš Europos Sąjungos lėšų, įgyvendinimą“.
- Nors VAS / VAT vadovas ir specialistai (auditoriai) pagal pareigybių aprašymus turėjo vykdyti projektų ir programų, finansuojamų iš Europos Sąjungos lėšų, įgyvendinimo vertinimo auditus, tačiau 2002 metais VAS tokių auditų neatliko.

Išvados

VAT vadovas ir specialistai (auditoriai) nevykdė 2002 metais patvirtintų pareigybių aprašymuose nurodytų funkcijų tikrinti ir vertinti projektų ir programų, finansuojamų iš Europos Sąjungos lėšų, įgyvendinimą.

Rizika

Nepavedant konkretiems specialistams (auditoriams) atlikti ES paramos auditus, gali nukentėti vidaus audito rezultatų (pastebėjimų, rekomendacijų) kokybė.

Rekomendacija

Pavesti konkretiems VAT specialistams (auditoriams) atlikti ES paramos auditus, sudaryti jiems sąlygas tobulintis ES paramos audito srityje. (Rekomendacija įtraukta į AM 2005-02-18 parengtą rekomendacijų planą).

Pastebėjimas

- VAT specialistai (auditoriai), atlikdami auditus, nesilaiko Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos VAT vidaus audito metodikos (patvirtinta 2003-06-11 įsakymu Nr. 300) reikalavimų. Nerengia darbo

dokumentų kaip nustatyta metodikoje, todėl pagal juos negalima tinkamai parengti vidaus audito ataskaitų, pagrįsti ataskaitose pateiktų išvadų ir rekomendacijų. Vidaus audito ataskaitos neišsamios, jose pateikta informacija nenurodyta darbo dokumentuose. Ataskaitoje pateikti kai kurie teiginiai / išvados nėra pagrįsti audito įrodymais.

Rekomendacija

Atliekant vidaus auditą, laikytis patvirtintos metodikos, tinkamai įforminti darbo dokumentus. Vidaus audito ataskaitas rengti gavus pakankamus, tinkamus ir patikimus audito įrodymus. (Rekomendacija įtraukta į AM 2005-02-18 parengtą rekomendacijų planą).

Pastebėjimai

- AM 2003-11-19 įsakymu Nr. 572 patvirtintame pareigybės aprašyme vyr. specialistei 7.7 p. pavesta tikrinti ir vertinti „lėšų, gautų iš Europos Sąjungos, užsienio institucijų arba fondų administravimą ir panaudojimą“ ir „atlikti Europos Sąjungos paramos lėšų privalomuosius patikrinimus pagal Europos Komisijos reikalavimus“.
- Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2000/LT/16/P/PE/002 „Druskininkų vandenvalos sistemos modernizavimas ir rekonstrukcija“ vidaus audito 2004-09-21 VAT ataskaitoje „Druskininkų vandens valymo įrenginių modernizavimas ir nuotekų surinkimo sistemos išplėtimas“ paminėtas panaudotų lėšų atrankinis patikrinimas pas galutinį paramos gavėją UAB „Druskininkų vandentiekis“, kurio metu VAT atliko išlaidų sąskaitose atitikties atliktų darbų aktuose nurodytiems darbams, jų kainų ir kiekių vertinimą, tačiau neįsitikino, ar darbai, už kuriuos apmokėta, iš tikrųjų atlikti.
- Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2000/LT/16/P/PE/001 „Vilniaus miesto vandentiekio ir nuotekų surinkimo sistemos renovacija ir išplėtimas“ 2004-08-30 VAT ataskaitoje „Vilniaus miesto geriamo vandens ir nuotekų tinklų sistemų išplėtimas ir renovacija“ nurodoma, kad atlikti mokėjimai pagrįsti sąskaitomis ir atlikta darbų patikra vietoje.

Tačiau minėtose vidaus audito ataskaitose nenurodyta, kokia metodika vadovautasi atliekant patikrinimus ir koks procentas tinkamų išlaidų buvo patikrintas abiejų patikrinimų metu. VAT auditoriai nepateikė vykdytų patikrų ir atrankinių patikrinimų darbo dokumentų.

Išvada

VAT skiria nepakankamą dėmesį patikrinimų vykdymui pas projekto vykdytoją, nepakankamai pagrindžia / dokumentuoja atliktų patikrų ir atrankinių patikrinimų rezultatus.

Rizika

Nekokybiškai atliekant atrankinius patikrinimus gali būti neįvykdytas Vyriausybės 2004-06-28 nutarimu Nr. 802 patvirtintas Europos Sąjungos Sanglaudos fondo lėšų administravimo Lietuvoje taisyklių IV skyriaus „Aplinkos apsaugos sritis“ 8.6 p. reikalavimas – užtikrinti projektų atrankinių patikrinimų atlikimą pagal 2002-07-29 Europos Komisijos reglamento (EB) Nr. 1386/2002 reikalavimus,

o tai gali neigiamai atsiliiepti ES paramos lėšų panaudojimo tinkamumui.

Rekomendacija

VAT vykdyti Vyriausybės 2004-06-28 nutarimu Nr. 802 patvirtintų taisyklių 8.6 p. reikalavimą, t. y. užtikrinti tinkamą projektų atrankinių patikrinimų atlikimą pagal 2002-07-29 Europos Komisijos reglamento (EB) Nr. 1386/2002 reikalavimus bei informuoti Valstybės kontrolę apie įgyvendinamų projektų atrankinių patikrinimų rezultatus. **(Rekomendacija įtraukta į AM 2005-02-18 parengtą rekomendacijų planą).**

4.1.2. Aplinkos projektų valdymo agentūra

APVA struktūroje (patvirtinta 2004-07-05 įsakymu Nr. 19-P) yra 5 skyriai, du skyriai Finansų bei Struktūrinių fondų pavaldūs agentūros direktoriui, o trys skyriai Atliekų projektų administravimo, Vandenų projektų administravimo bei Procedūrų yra pavaldūs direktoriaus pavaduotojui. Audito metu direktoriaus pavaduotojo pareigybė buvo laisva (paskelbtas konkursas).

4 lentelė

Aplinkos projektų valdymo agentūros struktūriniai padaliniai susiję su audituojamu projektu

Skyriai	Skyrių nuostatuose nurodytos funkcijos	Skyrių nuostatų patvirtinimo data	Darbuotojų sk. 2005-03-20 ¹⁵
Vandenų projektų administravimo skyrius	atsakingas už Sanglaudos fondo aplinkos apsaugos sektoriaus vandenų projektų administravimą; skyriui pavesta - rengti pirkimų planus; - organizuoti viešuosius pirkimus ir techninį projektų įgyvendinimą; - užtikrinti, kad vandenų projektai būtų įgyvendinami vadovaujantis Sanglaudos fondui taikomomis taisyklėmis; - rengti sutartis su GNG; - tikrinti, kad galutinių paramos gavėjų pateiktuose mokėjimo prašymuose būtų tik tinkamos išlaidos; - kt.	2004-01-06	5/6
Atliekų projektų administravimo skyrius	atsakingas už Sanglaudos fondo aplinkos apsaugos sektoriaus atliekų projektų administravimą, skyriui pavesta: - rengti pirkimų planus; - organizuoti viešuosius pirkimus ir techninį projektų įgyvendinimą; - užtikrinti, kad atliekų projektai būtų įgyvendinami vadovaujantis Sanglaudos fondui taikomomis taisyklėmis; - rengti sutartis su GNG; - tikrinti, kad galutinių paramos gavėjų pateiktuose mokėjimo prašymuose būtų tik tinkamos išlaidos; - kt.	2004-01-06	5/6
Procedūrų kontrolės skyrius	skyriui atsakomybė nenustatyta, skyriui pavesta: - tikrinti projektų vadovų parengtus konkurso dokumentus;	2004-01-06	4/5

¹⁵ Faktiškai dirbančių darbuotojų skaičius / etatai.

	- tikrinti siūlomų veiksmų ir planų atitikimą projektui išskeltiems tikslams; - dalyvauti svarbiuose konkursų dalyvių vertinimuose, užtikrinant jų atitikimą ES ir Lietuvos įstatymams; - sudaryti metinius patikros planus ir vykdyti patikrą objektuose; - rengti ir kontroliuoti siunčiamų finansinių ataskaitų teisingumą ir turinį, jų pristatymą numatytu laiku, tikrinti prižiūrinčio inžinieriaus ir rangovų teikiamas finansines ataskaitas; - peržiūrėti ir atlikti kryžminių duomenų, naudojamų sutartims parengti, patikrinimą; - rengti visus mokėjimų rangovams grafikus ir rengti įvairias mokėjimų paraiškas, peržiūrėti, patikrinti ir teikti rangovų sąskaitas Finansų skyriaus apmokėjimui; - kt.		
Finansų skyrius	skyriui atsakomybė nenustatyta, skyriui pavesta: - tvarkyti agentūros buhalterinę apskaitą; - sudaryti priskirtų programų išlaidų sąmatas bei buhalterines apyskaitas; - teikti numatytas ataskaitas Nacionalinio fondo departamentui; - vykdyti mokėjimus per VBAM sistemą; - užtikrinti finansinių ir ūkinių operacijų teisėtumą, valstybės ir ISPA lėšų naudojimą įstatymų nustatyta tvarka ir teisingą dokumentų įforminimą; - rengti ir koreguoti projektų finansavimo planus; - atlikti projektų įgyvendinimo monitoringą ir rengti ataskaitas apie ekonominius ir finansinius projektų įgyvendinimo rezultatus; - kt.	2004-07-05	3/3

Pastebėjimas

- Lietuvos Respublikos 1993-04-06 įstatymo Nr. I-119 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos“ 3 str. 2 d., nustatyta, kad Valstybės žiniuose turi būti skelbiami ministrų norminiai teisės aktai. Aplinkos projektų valdymo agentūros nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003-12-24 įsakymu Nr. 709 turėjo būti paskelbti Valstybės žiniuose. Minėto įstatymo 11 str. 1 d. nustatyta, kad ministrų norminiai teisės aktai įsigalioja kitą dieną po jų paskelbimo Valstybės žiniuose, jeigu pačiuose teisės aktuose nenustatyta vėlesnė jų įsigaliojimo data. Nesilaikyta Lietuvos Respublikos 1993-04-06 įstatymo Nr. I-119 reikalavimų - Aplinkos projektų valdymo agentūros nuostatai nebuvo paskelbti Valstybės žiniuose.

Rekomendacija

APVA nuostatus paskelbti Valstybės žiniuose.

Veiksmai

Atsižvelgiant į audito metu pateiktus pastebėjimus ir rekomendacijas APVA nuostatai paskelbti Valstybės žiniuose (Žin., 2005, Nr. 64-2315).

Pastebėjimas

- Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2002-03-21 įsakymu Nr. 75 patvirtintų Įstatymų ir kitų

teisės aktų rengimo rekomendacijų 22 p. nustatyta, kad „...institucijos ar įstaigos vadovo įsakymais tvirtinami nuostatai, tvarkos, koncepcijos, programos ir kt.“. APVA, nesilaikė šių teisės aktų rengimo rekomendacijų 22 p. nuostatų – skyrių nuostatai nėra patvirtinti agentūros direktoriaus įsakymu.

Rekomendacija

APVA skyrių nuostatus patvirtinti direktoriaus įsakymu.

APVA veiksmi

Atsižvelgdamas į mūsų pastebėjimus ir rekomendacijas APVA direktorius 2005-03-31 įsakymu Nr. T1-27 patvirtino APVA skyrių nuostatus.

Pastebėjimas

- Procedūrų kontrolės skyriui nuostatais (patvirtintais 2004-01-06) pavesta „rengti ir kontroliuoti siunčiamų finansinių ataskaitų teisingumą ir turinį...“. Ši funkcija deleguota vienam iš darbuotojų – finansų kontrolieriui, kuriam funkcija „rengti ir kontroliuoti visų NĮP¹⁶, NIK ir EK siunčiamų ataskaitų teisingumą ir turinį“ pavesta:

- pareigybės aprašymo, patvirtinto 2004-02-24 įsakymu Nr. 5-P, IV skyriaus 2 punktu;
- APVA procedūrų vadovo, patvirtinto 2004-10-26 įsakymu Nr. T1-92, 1.2.3.5 punktu.

Faktiškai APVA teikia EK finansinę informaciją per Nacionalinį fondą, rengdama ataskaitas, kurių:

- techninius ir procedūrinius duomenis parengia projektų vadovai, o juos patikrina finansų kontrolierius;
- finansinius duomenis parengia finansų kontrolierius, kuris neturi jų rengti. Jo parengti duomenys yra netikrinami.

Išvados

Finansų kontrolierius vykdo jam nepriklausančias funkcijas – pildo ataskaitas, teikiamas NF.

Finansų kontrolieriaus parengti, tačiau papildomai nepatikrinti / neperžiūrėti finansiniai duomenys per Nacionalinį fondą teikiami EK, todėl yra rizika dėl duomenų teisingumo.

Rekomendacijos

Patikslinti finansų kontrolieriaus pareigybės aprašyme nurodytas funkcijas, atitinkamai redaguoti APVA procedūrų vadovą.

Atskirti visų siunčiamų ataskaitų rengimo ir kontrolės funkcijas.

APVA veiksmi

Atsižvelgdamas į mūsų pastebėjimus ir rekomendacijas APVA direktorius 2005-04-05 įsakymu Nr. 08-P patvirtino naują finansų kontrolieriaus pareigybės aprašymą ir 2005-04-06 įsakymu Nr. T1-30

¹⁶ NIK - Nacionalinis ISPA koordinatorius. APVA paaiškinimu: NĮP - įgaliotas valstybės pareigūnas.

atitinkamai redagavo APVA procedūrų vadovą.

Pastebėjimai

- Audito metu ne visos UAB *Ernst and Young Baltic* 4 etapo trūkumų vertinimo ataskaitoje¹⁷ pateiktos rekomendacijos įgyvendintos. Pavyzdžiui, finansų kontrolieriui pareiğybės aprašymu, patvirtintu 2004-02-24 įsakymu Nr. 5-P, nepavesta dalyvauti patikrose vietoje.

Dalis rekomendacijų neįgyvendintos, nes yra nebeaktualios, dalis nebus vykdoma dėl:

- pokyčių, susijusių su ISPA perėjimu į Sanglaudos fondą;
- ženklaus APVA etatų skaičiaus padidėjimo.

Dalis rekomendacijų bus įgyvendinta baigus diegti naują apskaitos sistemos modulį Navision programoje bei įgyvendinant techninės pagalbos projektą, skirtą Aplinkos ministerijos, Aplinkos projektų valdymo agentūros bei savivaldybių gebėjimų stiprinimui, rengiantis administruoti ES Sanglaudos fondo finansinę paramą Lietuvoje, kurios pagalba bus atnaujinti rizikos valdymo metodai ir kt.

- UAB *Ernst and Young Baltic* atliktų trūkumų vertinimo (4 etapų) ataskaitose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimui APVA neparengė įsakymo dėl veiksmų plano rekomendacijoms įgyvendinti patvirtinimo bei nepaskyrė asmens, atsakingo už rekomendacijų įgyvendinimo kontrolės vykdymą.
- APVA 2004 m. Procedūrų vadove¹⁸ nepakankamai reglamentuota įvairių institucijų išorės ir vidaus audito ar patikrų ataskaitose pateiktų pastabų, rekomendacijų vykdymo tvarka. Nenustatytas atsakingo asmens paskyrimas:

- už veiksmų plano dėl ataskaitose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo, sudarymą,
- už veiksmų plano patvirtinimą.

Taip pat nenustatyta:

- kas ir kaip skiriamas atsakingu už veiksmų plano įvykdymo kontrolę,
- kaip atsakingas asmuo kontroliuoja, kad rekomendacijos būtų įvykdomos tinkamai ir laiku.

Rizika

Dėl nepakankamų audito ar patikrų ataskaitose pateiktų pastabų, rekomendacijų vykdymo procedūrų gali būti neužtikrintas tinkamas rekomendacijų įvykdymas, t. y. nebus imtasi reikalingų veiksmų, kad būtų patobulinta valdymo ir kontrolės sistema.

Rekomendacija

Papildyti APVA procedūrų vadove nustatytas procedūras dėl audito ir patikrų ataskaitose pateiktų pastabų, rekomendacijų vykdymo, t.y.:

- nustatyti laikotarpį, per kurį nuo audito / patikrinimo ataskaitos gavimo turi būti parengtas ir

¹⁷ „Report on Compliance reassessment of the ISPA implementing agency's for transport sector capacity to implement ISPA projects under the extended decentralised implementation system („EDIS“).“

¹⁸ APVA procedūrų vadovas patvirtintas direktoriaus 2004-10-26 įsakymu Nr. T1-92.

patvirtintas rekomendacijų įvykdymo planas;

- *nustatyti pareigybę, atsakingą už veiksmų plano sudarymą ir rekomendacijų vykdymo kontrolę.*

APVA vadovybei užtikrinti, kad rekomendacijos būtų vykdomos tinkamai ir laiku.

APVA veiksmiai

Atsižvelgdamas į mūsų pastebėjimus ir rekomendacijas APVA direktorius 2005-04-06 įsakymu Nr. T1-30 papildė ir patikslino APVA procedūrų vadovą.

4.2. PROJEKTO KOMPONENTŲ ĮGYVENDINIMAS IR LĖŠŲ PANAUDOJIMAS NUSTATYTIEMS TIKSLAMS PASIEKTI

4.2.1. Aplinkos ministerija

Pastebėjimai

- Audito metu nustatėme, kad Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2001/LT/16/P/PA/002 Finansinio memorandumo sąraše nurodytų komponentų: Kauno nuotekų valymo įrenginių pagerinimo ir nuotekų tinklo išplėtimo projektui parengimas; konkurso dokumentų Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo sistemos vystymo projektui parengimas; konkurso dokumentų Marijampolės regiono atliekų tvarkymo sistemos vystymo projektui parengimas, atsisakyta vykdyti. Iš Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2001/LT/16/P/PA/002 Finansinio memorandumo sąrašo eliminuoti minėti komponentai vykdomi bei mokėjimai už jų įgyvendinimą atliekami pagal kitus Finansinius memorandumus.
- Aplinkos ministerija apsvaistė regioninių atliekų tvarkymo¹⁹ objektų techninių projektų kompleksinių ekspertizių finansavimo galimybes bei priėmė sprendimą Alytaus, Tauragės, Šiaulių, Vilniaus, Klaipėdos, Marijampolės bei Telšių regioninių atliekų tvarkymo²⁰ sistemų sukūrimo techninių projektų ekspertizes centralizuotai finansuoti naudojant Sanglaudos fondo (ISPA) techninės pagalbos projekto Nr. 2001/LT/16/P/PA/002 „Techninė pagalba aplinkos apsaugos sektoriaus projektų parengimui“ lėšas. Taigi buvo pasirašyta sutartis su konsultantais ir pradėtas vykdyti projekto komponentas „Atliekų tvarkymo projektų ekspertizė“, kurio nėra nei Finansinio memorandumo sąraše, nei 2004-12-28 Europos Komisijos sprendimo sąraše²¹.

Iš Sanglaudos fondo (ISPA) projektui 2001/LT/16/P/PA/002 skirto biudžeto atlikti mokėjimai už įgyvendinamo projekto komponento „Atliekų tvarkymo projektų ekspertizė“ darbus 81 000 eurų ISPA dalies ISPA

¹⁹ Aplinkos ministerijos raštai, 2003-12-08 Nr. 9-1-8718, 2004-03-17 Nr. (9-1)-D8-2100 „Dėl techninių projektų kompleksinių ekspertizių finansavimo“ Alytaus, Tauragės, Šiaulių, Vilniaus, Klaipėdos, Marijampolės, Telšių regioninių atliekų tvarkymo centrų.

²⁰ 2004-03-26 patvirtinta techninė užduotis „Atliekų tvarkymo projektų ekspertizė“, kurioje be Alytaus, Tauragės, Šiaulių, Vilniaus, Klaipėdos, Marijampolės, Telšių regioninių atliekų tvarkymo sistemų sukūrimo, papildomai dar įtrauktas ir Utenos, Panevėžio, Kauno regioninių atliekų tvarkymo sistemų bei pavojingų atliekų valdymo Lietuvoje sukūrimas.

²¹ APVA 2004-08-10 raštu Nr. APVA-898 „Dėl statinių projektų ekspertizių“ siūlė Aplinkos ministerijai įtraukti komponentą „Atliekų tvarkymo projektų ekspertizė“ į modifikacijos lentelę. APVA 2005-03-03 rašte Nr. APVA-0335 nurodė, kad, atsižvelgiant į 2004-12-24 Europos Komisijos sprendimą, šiam komponentui atlikti mokėjimai yra netinkami.

lėšomis bei 27 000 eurų Lietuvos / bendrojo finansavimo dalies Lietuvos lėšomis, iš viso 108 000 eurų.

Rizika

Dėl projekto komponento „Atliekų tvarkymo projektų ekspertizė“, kurio nėra nei Finansinio memorandumo, nei 2004-12-28 Europos Komisijos sprendimo sąrašuose ir už kurį padaryti 108 000 eurų mokėjimai, pastebėta išlaidų tinkamumo rizika.

Rekomendacija

Peržiūrėti projekto komponento „Atliekų tvarkymo projektų ekspertizė“ finansavimo teisėtumą pastebėtos išlaidų tinkamumo rizikos aspektu.

4.2.2. Aplinkos projektų valdymo agentūra

Pastebėjimas

- Projekto komponento „Pavyzdinių konkurso dokumentų atliekų surinkimo konkursams paruošimas“ nėra Finansinio memorandumo sąraše, techninė užduotis Europos Komisijos delegacijos patvirtinta 2004-03-26, o komponentas patvirtintas 2004-12-28 Europos Komisijos sprendimu. Tačiau už jo vykdymą iki Komisijos sprendime nurodyto 2004-11-04 termino (dėl išlaidų, susijusių su Finansinio memorandumo pakeitimu, tinkamumo) buvo apmokėta 71 730 eurų ISPA dalis ISPA lėšomis bei 23 910 eurų Lietuvos / bendrojo finansavimo dalis Lietuvos lėšomis, iš viso 95 640 eurų.

Rizika

Atlikus projekto komponento „Pavyzdinių konkurso dokumentų atliekų surinkimo konkursams paruošimas“ 95 640 eurų mokėjimą iki Europos Komisijos 2004-12-28 sprendimo Nr. CCI 2001/LT/16/P/PA/002 2 straipsnio 5 punkte nurodyto termino, pastebėta išlaidų tinkamumo rizika.

Pastebėjimas

- Vienas iš projekto komponentų „Druskininkų vandenvalos sistemos modernizavimo ir rekonstrukcijos techninio projekto ir konkurso dokumentų parengimas tinklų rekonstrukcijai“ (žr. 1 lentelę) neįtrauktas į Finansinio memorandumo sąrašą, tačiau techninė užduotis Europos Komisijos delegacijos patvirtinta 2002-08-14 ir jis pradėtas įgyvendinti iki 2004-12-28 Europos Komisijos sprendimo, t.y. pasirašytos sutartys su konsultantais ir už įvykdytus darbus atliktas 159 195 eurų ISPA dalies ir Lietuvos bendrojo finansavimo dalies apmokėjimas Lietuvos lėšomis.

Rizika

Projekto komponento „Druskininkų vandenvalos sistemos modernizavimo ir rekonstrukcijos techninio projekto ir konkurso dokumentų parengimas tinklų rekonstrukcijai“, kuris nebuvo įtrauktas į Finansinio memorandumo sąrašą ir jam iki Komisijos 2004-12-28 sprendimo Nr. CCI 2001/LT/16/P/PA/002 2 straipsnio 5 punkte nurodyto termino buvo padaryti 159 195 eurų mokėjimai, todėl pastebėta išlaidų tinkamumo rizika.

Rekomendacija

Peržiūrėti projekto komponentų „Pavyzdinių konkurso dokumentų atliekų surinkimo konkursams paruošimas“ ir „Druskininkų vandenvilos sistemos modernizavimo ir rekonstrukcijos techninio projekto ir konkurso dokumentų parengimas tinklų rekonstrukcijai“ finansavimo teisėtumą pastebėtos išlaidų tinkamumo rizikos aspektu.

Finansinio audito 7-ojo departamento
direktoriaus pavaduotoja

Vilija Stirbienė

Finansinio audito 7-ojo departamento
vyriausioji valstybinė auditorė

Laimutė Virbickienė

Susipažinau:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministras
Arūnas Kundrotas

PRIEDAS

PASTEBĖJIMAI IR REKOMENDACIJOS

Eil. Nr.	Pastebėjimai	Svarba	Rekomendacija	Atsakinga institucija	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas
1.	Aplinkos ministerija apsvarstė regioninių atliekų tvarkymo objektų techninių projektų kompleksinių ekspertizių finansavimo galimybes bei priėmė sprendimą Alytaus, Tauragės, Šiaulių, Vilniaus, Klaipėdos, Marijampolės bei Telšių regioninių atliekų tvarkymo sistemų sukūrimo techninių projektų ekspertizes centralizuotai finansuoti naudojant Sanglaudos fondo (ISPA) techninės pagalbos projekto Nr. 2001/LT/16/P/PA/002 „Techninė pagalba aplinkos apsaugos sektoriaus projektų parengimui“ lėšas. Taigi buvo pasirašyta sutartis su konsultantais ir pradėtas vykdyti projektas „Atliekų tvarkymo projektų ekspertizė“, kurio nėra nei Finansinio memorandumo sąraše, nei 2004-12-28 Europos Komisijos sprendimo sąraše Iš Sanglaudos fondo (ISPA) projektui 2001/LT/16/P/PA/002 skirto biudžeto atlikti mokėjimai už įgyvendinamo projekto „Atliekų tvarkymo projektų ekspertizė“ darbus 81 000 eurų ISPA dalies ISPA lėšomis bei 27 000 eurų Lietuvos / bendrojo finansavimo dalies Lietuvos lėšomis, iš viso 108 000 eurų. (4.2.1).	Svarbi	Peržiūrėti projekto komponento „Atliekų tvarkymo projektų ekspertizė“ finansavimo teisėtumą pastebėtos išlaidų tinkamumo rizikos aspektu.	AM	2005-12-31
2.	Projekto komponento „Pavyzdinių konkurso dokumentų parengimas atliekų surinkimo konkursams“ nėra Finansinio memorandumo sąraše, techninė užduotis Europos Komisijos delegacijos patvirtinta 2004-03-26, o komponentas patvirtintas 2004-12-28 Europos Komisijos sprendimu. Tačiau už jo vykdymą iki Komisijos sprendime nurodyto 2004-11-04 termino (dėl išlaidų, susijusių su Finansinio memorandumo pakeitimu, tinkamumo) buvo apmokėta 71 730,00 eurų ISPA dalis ISPA lėšomis bei 23 910 eurų Lietuvos / bendrojo finansavimo dalis Lietuvos lėšomis, iš viso 95 640 eurų (4.2.2).	Svarbi	Peržiūrėti projekto komponentų „Pavyzdinių konkurso dokumentų parengimas atliekų surinkimo konkursams“ ir „Druskininkų vandenvalos sistemos modernizavimo ir rekonstrukcijos techninio projekto ir konkurso dokumentų parengimas tinklų rekonstrukcijai finansavimo teisėtumą pastebėtos išlaidų tinkamumo rizikos aspektu.	APVA	2005-12-31
3.	Vienas iš projekto komponentų Druskininkų vandenvalos sistemos modernizavimo ir rekonstrukcijos techninio projekto ir konkurso	Svarbi			

	dokumentų parengimas tinklų rekonstrukcijai (žr. 1 lentelę) neįtrauktas į Finansinio memorandumo sąrašą, tačiau techninė užduotis Europos Komisijos delegacijos patvirtinta 2002-08-14 ir jis pradėtas įgyvendinti iki 2004-12-28 Europos Komisijos sprendimo, t.y. pasirašytos sutartys su konsultantais ir už įvykdytus darbus atliktas 159 195 eurų ISPA dalies ir Lietuvos bendrojo finansavimo dalies apmokėjimas Lietuvos lėšomis. (4.2.2).				
4.	Europos Sąjungos paramos departamento nuostatų (patvirtinti Aplinkos ministro 2004-04-29 įsakymu Nr. D1-234) 4.1 p. nurodytas pagrindinis departamento uždavinys – „Europos Sąjungos ir kitų fondų paramos administravimas“, o šių nuostatų 5.8 ir 5.15 p. bei Europos Sąjungos fondų valdymo skyriaus nuostatų (patvirtinti aplinkos ministro 2004-07-15 įsakymu Nr. D1-388) 11 ir 18 p. nurodytos funkcijos „atlikti vykdomų programų, projektų įgyvendinimo ir projekto lėšų panaudojimo monitoringą“ ir „metodiškai vadovauti Aplinkos projektų valdymo agentūros darbui“. Manome, kad šioms funkcijoms vykdyti ES paramos departamentas turėtų gauti visas AM VAT atliktų APVA ir atskirų Sanglaudos fondo (ISPA) projektų vidaus audito ataskaitas, taip pat turėtų būti informuojamas apie planuojamus vidaus auditus. (4.1.1.1).	Vidutinė	Aplinkos ministrui apsvarstyti, ar dėl to, kad ES paramos departamento funkcijos būtų tinkamai vykdomos, nereikėtų įpareigoti AM VAT teikti atliktų APVA ir atskirų Sanglaudos fondo (ISPA) projektų vidaus audito ataskaitų kopijas ir vidaus audito planus ES paramos departamentui.	AM	2005-09-30
5.	Audito proceso metu mes nustatėme, kad Aplinkos ministerijoje nėra Sanglaudos fondo (ISPA) lėšų administravimo tvarkos / procedūrų (įskaitant ir audituojamą projektą bei jo komponentus). Todėl Aplinkos ministerijos padalinių vadovų priimti sprendimai dėl Finansiniame memorandume numatytų komponentų keitimo nebuvo protokoluojami. (4.1.1.1).	Vidutinė	Parengti ir patvirtinti tvarką ar procedūras dėl Sanglaudos fondo administravimo įskaitant ministerijos ir kitų padalinių vadovų priimamų sprendimų dokumentavimą. Projekto komponentų sąrašą keisti remiantis dokumentuotais argumentais ir gavus raštišką EK pritarimą. Ministerijos vadovybei skirti didesnę dėmesį struktūrinių padalinių, administruojančių ES finansuojamus projektus, valdymo ir kontrolės sistemos tobulinimui, jos efektyvumo gerinimui.	AM	2005-09-30 Įgyvendinama
6.	Lygindami AM, CPVA ir APVA audito metu teikiamą informaciją apie audituojamo Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2001/LT/16/P/PA/002 komponentus su to paties projekto komponentais, pateiktais Finansinio memorandumo sąraše ar modifikacijos lentelėje bei 2004-12-28 Europos Komisijos sprendimu patvirtintame projektų komponentų sąraše, nustatėme, kad minėtuose dokumentuose skiriasi tų pačių komponentų	Vidutinė	Skirtingose AM ir APVA dokumentuose suvienodinti projekto komponentų pavadinimus.	AM	2005-09-30

	pavadinimai. (4.1.1.1).				
7.	Aplinkos ministro 2004-05-06 įsakymu Nr. D1-250 patvirtintas funkcijų pasiskirstymas tarp AM ir APVA neužtikrina tinkamo šių institucijų funkcijų vykdymo ir atsakomybės administruojant ES Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamus projektus. Audito proceso metu nustatėme, kad Aplinkos ministerija nėra nustačiusi su APVA tvarkos, kurioje būtų apibrėžtos jų pareigos bei atsakomybė. (4.1.1.1).	Vidutinė	Peržiūrėti ir papildyti įsakymą dėl pareigų ir atsakomybės paskirstymo, administruojant ES Sanglaudos fondo lėšomis finansuojamus projektus, nurodant joje: - pareigas, kurias turi vykdyti AM ir APVA ir jų atsakomybę; - veiksmų, susijusių su pareigų vykdymu, terminus; - veiksmų, susijusių su pareigų vykdymo formą (pavyzdžiui, vizuojant derinamus dokumentus, raštuose teikiant pastabas dėl atskirų dokumentų, įsakymais skiriant atstovus į komisijas ir pan.).	AM	2005-09-30
8.	Aplinkos ministerijos su ES parama susijusių projektų bei jų komponentų registras (duomenų bazė) yra neišsamus. Į jį neįtrauktas audituojamas projektas 2001/LT/16/P/PA/002 su visais komponentais, todėl nėra užtikrinama išsami ir tiksli projektų valdymui ir audito sekai užtikrinti reikalinga informacija. (4.1.1.1).	Vidutinė	Atnaujinti esamą su ES parama susijusių projektų, įskaitant įgyvendinamą projektą bei jo komponentus, duomenų bazę, siekiant, kad duomenys iš šios duomenų bazės patektų į SFMIS ir užtikrinti išsamų bei tinkamą jos administravimą. <u>AM veiksmai</u> <i>Projektas 2001/LT/16/P/PA/002 su visais komponentais yra įvestas į Aplinkos ministerijos Projektų duomenų bazę.</i>	AM	2005-06-30 <u>Igyvendinta</u>
9.	Aplinkos ministrui 2004-01-26 VAT vedėjas pateikė 10 vidaus auditorių poreikį. 2004 metų pradžioje VAT darbuotojų skaičius padidintas nuo trijų iki keturių, 2005 m. – iki šešių. (4.1.1.2).	Vidutinė	Siekiant vykdyti minėto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo reikalavimus, ministerijos vadovybei atkreipti dėmesį į Vidaus audito tarnybos darbuotojų trūkumą.	AM	2005-09-30
10.	Vidaus audito tarnyba pirmąjį strateginį 2005–2007 metų planą parengė ir patvirtino tik 2004 m. rugsėjo 17 d. VAT metiniuose darbo planuose iš numatytų su ES paramos administravimu ir panaudojimu susijusių auditų 2004 m. atlikta tik pusė. (4.1.1.2).	Vidutinė	Siekiant geriau vykdyti vidaus audito funkciją, susijusią su Sanglaudos fondo projektais, skirti didesnę dėmesį minėtų projektų auditams bei jų planavimui.	AM	2005-09-30
11.	VAS / VAT nuo padalinio įsteigimo neatliko nė vieno ministerijos struktūrinio padalinio, administruojančio ES paramos lėšas, vidaus kontrolės vertinimo audito, išskyrus 2005-02-03 baigtą tarpinės institucijos ir atskaitingos įgyvendinančios institucijos funkcijų	Vidutinė	Ministerijos vadovybei ir VAT vedėjui skirti didesnę dėmesį padalinių, atliekančių ES paramos administravimą, vidaus kontrolės vertinimui, jos efektyvumo gerinimui. Vidaus audito tarnybai tinkamai vykdyti aplinkos ministro	AM	2005-09-30

	pasiskirstymo administruojant ISPA, Sanglaudos ir Struktūrinių fondų lėšas auditą. Vidaus audito tarnybos vadovas pagal pareigybės aprašymą turėjo nuo 2002-06-14 tikrinti ir vertinti „projektų ir programų, finansuojamų iš Europos Sąjungos lėšų, įgyvendinimą“ (aplinkos ministro įsakymas Nr. 314), tačiau šios funkcijos nevykdė. (4.1.1.2).		2003-06-11 įsakymu Nr. 300 patvirtintų nuostatų 10.1.1 p. nurodytą funkciją bei atlikti ministerijos padalinių valdymo ir kontrolės sistemos auditus.		
12.	VAT vyr. specialistams (auditoriams) pagal patvirtintus pareigybių aprašymus be finansinių bei veiklos auditų nuo 2001 metų buvo pavesta audituoti ir Europos Sąjungos programų lėšomis finansuojamų projektų administravimą, tačiau 2002 metais VAS tokių auditų neatliko. (4.1.1.2).	Vidutinė	Pavesti konkretiems VAT specialistams (auditoriams) atlikti ES paramos auditus, sudaryti jiems sąlygas tobulintis ES paramos audito srityje.	AM	2005-12-31
13.	VAT specialistai (auditoriai), atlikdami auditus, nesilaiko Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos VAT vidaus audito metodikos (patvirtinta 2003-06-11 įsakymu Nr. 300) reikalavimų. Nerengia darbo dokumentų kaip nustatyta metodikoje, todėl pagal juos negalima tinkamai parengti vidaus audito ataskaitų, pagrįsti ataskaitose pateiktų išvadų ir rekomendacijų. Vidaus audito ataskaitos neišsamios, jose pateikta informacija nenurodyta darbo dokumentuose. Ataskaitoje pateikti kai kurie teiginiai / išvados nėra pagrįsti audito įrodymais. (4.1.1.2)	Vidutinė	Atliekant vidaus auditą, laikytis patvirtintos metodikos, tinkamai įforminti darbo dokumentus. Vidaus audito ataskaitas rengti gavus pakankamus, tinkamus ir patikimus audito įrodymus.	AM	Nuolat vykdyti
14.	AM 2003-11-19 įsakymu Nr. 572 patvirtintame pareigybės aprašyme vyr. specialistei 7.7 p. pavesta tikrinti ir vertinti „lėšų, gautų iš Europos Sąjungos, užsienio institucijų arba fondų administravimą ir panaudojimą“ ir „atlikti Europos Sąjungos paramos lėšų privalomuosius patikrinimus pagal Europos Komisijos reikalavimus“. Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2000/LT/16/P/PE/002 „Druskininkų vandenvals sistemos modernizavimas ir rekonstrukcija“ vidaus audito 2004-09-21 VAT ataskaitoje „Druskininkų vandens valymo įrenginių modernizavimas ir nuotekų surinkimo sistemos išplėtimas“ paminėtas panaudotų lėšų atrankinis patikrinimas pas galutinį paramos gavėją UAB „Druskininkų vandentiekis“, kurio metu VAT atliko išlaidų sąskaitose atitikties atliktų darbų aktuose nurodytiems darbams, jų kainų ir kiekių vertinimą, tačiau neįsitikino, ar darbai, už kuriuos apmokėta, iš tikrųjų atlikti. Sanglaudos fondo (ISPA) projekto 2000/LT/16/P/PE/001 „Vilniaus miesto vandentiekio ir nuotekų surinkimo sistemos renovacija ir	Vidutinė	VAT vykdyti Vyriausybės 2004-06-28 nutarimu Nr. 802 patvirtintų taisyklių 8.6 p. reikalavimą, t. y. užtikrinti tinkamą projektų atrankinių patikrinimų atlikimą pagal 2002-07-29 Europos komisijos reglamento (EB) Nr. 1386/2002 reikalavimus bei informuoti Valstybės kontrolę apie įgyvendinamų projektų atrankinių patikrinimų rezultatus.	AM	2005-12-31

	išplėtimas“ 2004-08-30 VAT ataskaitoje „Vilniaus miesto geriamo vandens ir nuotekų tinklų sistemų išplėtimas ir renovacija“ nurodoma, kad atlikti mokėjimai pagrįsti sąskaitomis ir atlikta darbų patikra vietoje. Tačiau minėtose vidaus audito ataskaitose nenurodyta, kokia metodika vadovautasi atliekant patikras ir koks procentas tinkamų išlaidų buvo patikrintas abiejų patikrinimų metu. VAT auditoriai nepateikė vykdytų patikrų ir atrankinių patikrinimų darbo dokumento. (4.1.1.2).				
15.	Lietuvos Respublikos 1993-04-06 įstatymo Nr. I-119 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos“ 3 str. 2 d., nustatyta, kad Valstybės žiniuose turi būti skelbiami ministrų norminiai teisės aktai. Aplinkos projektų valdymo agentūros nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003-12-24 įsakymu Nr. 709 turėjo būti paskelbti Valstybės žiniuose. Minėto įstatymo 11 str. 1 d. nustatyta, kad ministrų norminiai teisės aktai įsigalioja kitą dieną po jų paskelbimo Valstybės žiniuose, jeigu pačiuose teisės aktuose nenustatyta vėlesnė jų įsigaliojimo data. Nesilaikant Lietuvos Respublikos 1993-04-06 įstatymo Nr. I-119 reikalavimų, Aplinkos projektų valdymo agentūros nuostatai nebuvo paskelbti Valstybės žiniuose. (4.1.2).	Vidutinė	APVA nuostatus paskelbti Valstybės žiniuose. <u>Veiksmai</u> <i>Atsižvelgiant į audito metu pateiktus pastebėjimus ir rekomendacijas APVA nuostatai paskelbti Valstybės žiniuose (2005, Nr. 64-2315).</i>	APVA	2005-12-31 <u>Igyvendinta</u>
16.	Procedūrų kontrolės skyriui nuostatais (patvirtintais 2004-01-06) pavesta „rengti ir kontroliuoti siunčiamų finansinių ataskaitų teisingumą ir turinį...“. Ši funkcija deleguota vienam iš darbuotojų – finansų kontrolieriui, kuriam funkcija „rengti ir kontroliuoti visų NĮP, NIK ir EK siunčiamų ataskaitų teisingumą ir turinį“ pavesta: - pareigybės aprašymo, patvirtinto 2004-02-24 įsakymu Nr.5 –P, IV skyriaus 2 punktu; - APVA procedūrų vadovo, patvirtinto 2004-10-26 įsakymu Nr. T1-92, 1.2.3.5 punktu. Faktiškai APVA teikia EK finansinę informaciją per Nacionalinį fondą, rengdama ataskaitas, kurių: - techninius ir procedūrinius duomenis parengia projektų vadovai, o juos patikrina finansų kontrolierius; - finansinius duomenis parengia finansų kontrolierius, kuris neturi jų rengti. Jo parengti duomenys yra netikrinami. (4.1.2).	Vidutinė	Patikslinti finansų kontrolieriaus pareigybės aprašyme nurodytas funkcijas, atitinkamai redaguoti APVA procedūrų vadovą. Atskirti rengimo ir kontrolės visų siunčiamų ataskaitų funkcijas. <u>APVA veiksmai</u> <i>Atsižvelgdamas į mūsų pastebėjimus ir rekomendacijas APVA direktorius 2005-04-05 įsakymu Nr. 08-P patvirtino naują finansų kontrolieriaus pareigybės aprašymą ir 2005-04-06 įsakymu Nr. T1-30 atitinkamai redagavo APVA procedūrų vadovą.</i>	APVA	<u>Igyvendinta</u> <u>Igyvendinta</u>
17.	Audito metu ne visos UAB <i>Ernst and Young Baltic</i> 4 etapo trūkumų vertinimo ataskaitoje pateiktos rekomendacijos įgyvendintos.	Vidutinė	Papildyti APVA procedūrų vadove nustatytas procedūras dėl audito ir patikrų ataskaitose pateiktų pastabų,	APVA	<u>Igyvendinta</u>

	Pavyzdžiui, finansų kontrolieriui pareiğybės aprašymu, patvirtintu 2004-02-24 įsakymu Nr. 5-P, nepavesta dalyvauti patikrose vietoje. UAB <i>Ernst and Young Baltic</i> atliktų trūkumų vertinimo (4 etapų) ataskaitose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimui APVA neparengė įsakymo dėl veiksmų plano rekomendacijoms įgyvendinti patvirtinimo bei nepaskyrė asmens, atsakingo už rekomendacijų įgyvendinimo kontrolės vykdymą. APVA 2004 m. Procedūrų vadove nepakankamai reglamentuota įvairių institucijų išorės ir vidaus audito ar patikrų ataskaitose pateiktų pastabų, rekomendacijų vykdymo tvarka. Nenustatytas atsakingo asmens paskyrimas: - už veiksmų plano, dėl ataskaitose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo, sudarymą, - už veiksmų plano patvirtinimą. Taip pat nenustatyta: - kas ir kaip skiriamas atsakingu už veiksmų plano įvykdymo kontrolę, - kaip atsakingas asmuo kontroliuoja, kad rekomendacijos būtų įvykdomos tinkamai ir laiku. (4.1.2).		rekomendacijų vykdymo, t. y.: - nustatyti laikotarpį, per kurį nuo audito/patikrinimo ataskaitos gavimo turi būti parengtas ir patvirtintas rekomendacijų įvykdymo planas; - nustatyti pareiğybę, atsakingą už veiksmų plano sudarymą ir rekomendacijų vykdymo kontrolę. APVA vadovybei užtikrinti, kad rekomendacijos būtų vykdomos tinkamai ir laiku. <u>APVA veiksmai</u> <i>Atsižvelgdamas į mūsų pastebėjimus ir rekomendacijas APVA direktorius 2005-04-06 įsakymu Nr. T1-30 papildė ir patikslino APVA procedūrų vadovą.</i>		
18.	Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2002-03-21 įsakymu Nr. 75 patvirtintų Įstatymų ir kitų teisės aktų rengimo rekomendacijų 22 p. nustatyta, kad „...institucijos ar įstaigos vadovo įsakymais tvirtinami nuostatai, tvarkos, koncepcijos, programos ir kt.“. APVA, nesilaikė šių teisės aktų rengimo rekomendacijų 22 p. nuostatų - skyrių nuostatai nėra patvirtinti agentūros direktoriaus įsakymu. (4.1.2).	Nedidelė	APVA skyrių nuostatus patvirtinti direktoriaus įsakymu. <u>APVA veiksmai</u> <i>Atsižvelgdamas į mūsų pastebėjimus ir rekomendacijas APVA direktorius 2005-03-31 įsakymu Nr. T1-27 patvirtino APVA skyrių nuostatus.</i>	APVA	<u>Igyvendinta</u>